

บทที่ 4

ผลการวิจัย

ทั้งนี้ ผลการวิจัยผู้วิจัยได้นำมาจากการประมวลผลข้อมูลที่ได้จากการลงพื้นที่ คัมภีร์ทางศาสนา ฮาดิษ (วงนะท่านศาสดามุฮัมมัด ช.ล.) เอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง การสัมภาษณ์ การประชุมกลุ่มย่อย การสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วม และการบันทึกเสียง ซึ่งเป็นวิธีดำเนินการวิจัยหลักที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ โดยผลการวิจัยดังกล่าวในส่วนของข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ และการประชุมกลุ่มย่อยนั้น ผู้วิจัยได้ทำการแยกแยะเนื้อหาข้อมูลของกลุ่มเป้าหมายเป็น 2 ส่วน ได้แก่

4.1 ข้อมูลที่ได้จากผู้รู้ ครูตาดีกา โต๊ะครูปอเนาะ ศิลปินอานาซิด

4.2 ข้อมูลที่ได้จากเยาวชน/นักเรียนตาดีกา/ปอเนาะ/โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม

โดยผลจากการวิจัย ผู้วิจัยใช้วิธีการพรรณนา และบรรยายข้อมูลจากการที่ได้บันทึกโดยละเอียด ในรูปแบบคำสัมภาษณ์จากผู้ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งบางส่วนจะเป็นภาษาพูดมากกว่าภาษาเขียน โดยที่ผู้วิจัยมิได้มีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบภาษาจากต้นฉบับคำสัมภาษณ์เดิมมากนัก ทั้งนี้ เพื่อให้เนื้อหา ความรู้สึกของผู้ให้ข้อมูลสามารถสื่อได้ตรงตามเป้าหมาย เจตนารมณ์ และวัตถุประสงค์ของการให้ข้อมูลมากที่สุด

ซึ่งข้อมูลผลการวิจัยเรื่องอานาซิด เสียงขับขานแห่งสันติภาพ ปรากฏผลการวิจัยตามแผนภูมิ และรายละเอียด ดังต่อไปนี้

4.1 ข้อมูลจากผู้รู้ ครูตาดีกา โต๊ะครูปอเนาะ ศิลปินอานาซิด

4.1.1 ประวัติความเป็นมาของอานาซิดในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

จากการเก็บข้อมูลเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของอานาซิดในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยการสัมภาษณ์ ประชุมกลุ่มย่อย กับผู้รู้ ครูตาดีกา โต๊ะครูปอเนาะ ศิลปินอานาซิด ในพื้นที่เป้าหมายได้ทราบข้อมูลที่มีความเกี่ยวข้องกัน ในหลายด้าน ตามประเด็น ดังต่อไปนี้

พื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี

จากการสัมภาษณ์ในเรื่องประวัติความเป็นมาของอานาซิดในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งผู้ให้ข้อมูลเป็นตาดีกา ที่ชุมชนปากน้ำ จำนวน 2 โรงเรียน พบว่าครูผู้สอนโรงเรียนตาดีกานูรุลฮาดี บือดิงหะยีแมหรือบือดิงวอเกะฮ์ ซึ่งมีประสบการณ์ด้านการสอนตาดีกา และได้มีโอกาสในการคลุกคลีกับการฝึกสอนและการดูแลเรื่องอานาซิดแก่นักเรียนตาดีกา ได้ให้ข้อมูลที่น่าสนใจเกี่ยวกับอานาซิด พร้อมทั้งประสบการณ์ที่ได้คลุกคลีเกี่ยวกับโดยคร่าว ๆ ว่า

ที่มาและการแพร่ขยายของอานาซีดในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้

ประเทศอาหรับ

ประเทศอินโดนีเซีย

ประเทศมาเลเซีย

พื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้

ปอเนาะ

ปอเนาะบาตาจาวอ ตำบลบางปู
อำเภอชะหรั้ง จังหวัดปัตตานี

ปอเนาะกะปงปีแซะ จังหวัด

ปอเนาะบอบู หรือปอเนาะ
สมบูรณศาสตร์ในปัจจุบัน

ตาดีกา

โรงเรียนอนุบาลปออัน

หมู่บ้าน/ชุมชนในพื้นที่สามจังหวัด
ชายแดนภาคใต้แสงตันติ ปรีภิก

“ เมื่อตอนที่ตนเองเริ่มสอนตาดีกาใหม่ ๆ ที่บ้านเกิดซึ่งอยู่ในชนบท ครูตาดีกาต้องการที่จะดึงดูดเด็กนักเรียนให้สนใจการเรียนการสอน จึงใช้อานาซิดเป็นสื่อ โดยมีการนำเสนอในรูปแบบการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของทางโรงเรียน ซึ่งในกิจกรรมดังกล่าวก็มีอานาซิดเข้ามาเกี่ยวข้องเป็นสาระหลัก โดยที่เนื้อหาสาระอานาซิดจะเกี่ยวกับพระเจ้า การปฏิบัติตนตามหลักการศาสนา การรำลึกและสรรเสริญในคุณงามความดีของท่านศาสดามุฮัมมัด (ช.ล.) ” โดยในส่วนเนื้อหาเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของอานาซิดนั้น ครูท่านนี้ไม่ได้ให้ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ (เกาะชู//2552 : สัมภาษณ์)

ในส่วนอีกท่านที่เป็นครู และผู้บริหารโรงเรียนตาดีกาปากน้ำ ยูโยค่านภานี ไม่ได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของอานาซิด แต่ได้ให้ข้อมูลด้านความสำคัญและบทบาทของตาดีกา ซึ่งได้นำเสนอในส่วนของผลค้ำนเนื้อหาบทบาทของตาดีกาในลำดับต่อไป

ภาพบรรยากาศการเรียนตาดีกานูรุลฮาดิในตอนกลางวันพื้นที่ปากน้ำ (บือดิงวอเกาะห์)

ภาพสื่อการเรียนการสอนคาตีกานูรุลฮาดิที่พื้นที่ปากน้ำ(บึงฉลวยอักษะห์)

นักเรียนคาตีกาบึงฉลวยอักษะห์ระดับชั้นเด็กเล็ก

พื้นที่อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี

ผลจากการสัมภาษณ์ ประชุมกลุ่มย่อยเกี่ยวกับข้อมูลด้านประวัติความเป็นของอานาซิดในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งกลุ่มเป้าหมายที่เป็นครูตาดีกา ผู้รู้ด้านอานาซิดในพื้นที่ จำนวน 6 ท่าน ทำการสอนในโรงเรียนตาดีกาการุสสลาม หมู่ที่ 2 ตำบลตะโละอาโหร์ อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี พบว่า ครูใหญ่ซึ่งเป็นผู้บริหารตาดีกา และทำการสอนตาดีกาในพื้นที่ตำบลตะโละอาโหร์ มาหลายปี ได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับประวัติอานาซิดที่น่าสนใจว่า

บรรดาครูตาดีกาการุสสลาม ตะโละอาโหร์ที่ร่วมพูดคุยประชุมกลุ่มย่อย

“ ในช่วงที่อุสตาซยังเป็นเยาวชนอยู่ คือ เมื่อประมาณ 30 กว่าปีมาแล้ว ซึ่งเมื่อก่อนโรงเรียนตาดีกามีชื่อเรียกว่าเซอโกเลาะฮัมลายู หรือโรงเรียนมลายู มิได้ชื่อตาดีกาเช่นดังปัจจุบันนี้ ตอนนั้นเป็นยุคแรกที่เพลงอานาซิดได้เข้ามาเผยแพร่ในพื้นที่บ้านเรา ซึ่งจำได้ว่าน่าจะเป็นปอเนาะบาลาควอ ตำบลบางปู อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี เป็นปอเนาะเริ่มแรกที่มีการจัดการแสดง และแข่งขันอานาซิด ซึ่งผู้ที่ริเริ่ม คือ อุสตาซสะแลแม บานา และฮัจยีมุซอ รุสะมิแล จากนั้นจึงได้ขยาย แพร่หลายไปยังปอเนาะอื่น ๆ ในพื้นที่จังหวัดปัตตานี และสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ และขยายต่อไปยังศรัทธาในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้

โดยบทเพลงอานาซิดเริ่มที่ใช้ขับร้องกันนั้น ชื่อเพลง “ เซอสิมูปูเต๊ะ ” ซึ่งได้รับการเผยแพร่มาจากประเทศอินโดนีเซีย และประเทศมาเลเซียได้รับช่วงต่อ และนำเข้ามาสู่พื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยอานาซิดดังกล่าวมีเนื้อหาเกี่ยวกับการสั่งสอนให้เป็นคนดี

ผู้บริหารตาดีกาตะโลอาโห้ร่วมพูดคุยให้ข้อมูลเกี่ยวกับอานาซิด

โดยที่เนื้อเพลง ทำนองอานาซิดในช่วงแรกพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ได้รับรูปแบบและอิทธิพลจากประเทศอินโดนีเซีย มาเลเซีย

แต่มาในช่วงระยะหนึ่งที่พื้นที่สามจังหวัดภาคใต้มีความอึดด้วยเพลงอานาซิดในระดับหนึ่ง บางโรงเรียน ปอเนาะ ตาดีกา ได้มีเพลงที่แต่งทั้งเนื้อร้อง ทำนองโดยคนในพื้นที่ซึ่งเป็นครูสอนในสถาบันการศึกษาดังกล่าว จนเกิดรูปแบบอานาซิดที่มีลักษณะเฉพาะพื้นที่ แต่ยังคงวัตถุประสงค์หลัก คือ มีเนื้อหาในด้านการสอนคนให้เป็นคนดี การรู้จักพระเจ้า คุณลักษณะที่ประเสริฐของท่านรอซูล (ท่านศาสดามูฮัมมัด) ฯลฯ ”

นอกจากนี้ อูตตาสยังได้กล่าวข้อนรอยความทรงจำในคราวนั้นว่า

“ สมัยก่อนเพลงที่ดัง คือ เซอลานะอาแย ที่ขับร้องโดย คะห์ดง ปอเนาะกำปังปีนซ์ ซึ่งตั้งอยู่ในพื้นที่จังหวัดนราธิวาส ปอเนาะที่ดัง และสนับสนุนในเรื่องอานาซิด และมีปอเนาะอื่น ๆ ในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่ได้สนับสนุนในเรื่องอานาซิด เช่น ปอเนาะบอบู หรือปอเนาะสมบูรณศาสตร์ในปัจจุบัน ต่อมาจึงแพร่ขยายมาที่ตาดีกา เป็นลำดับ ”

เดิมทีทำนองของอานาซิดสมัยก่อนมีรูปแบบเดียว คือ เป็นการขับร้องโดยไม่มีเสียงดนตรีประกอบ ยกเว้นการใช้กลองหน้าเคียวประกอบจังหวะการขับร้อง แต่ในสมัยปัจจุบันรูปแบบดังกล่าวได้เปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัย มีการทำนองและเครื่องดนตรีประกอบการขับร้องอานาซิดในส่วนของตาดีกาครูสสตาม ผู้บริหาร ครู และผู้ปกครองได้มีส่วนร่วมในการสนับสนุนการขับร้องอานาซิดแก่เด็กนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ โดยเฉพาะในช่วงวันสำคัญทางศาสนา เช่น เทศกาลวัน

รายชื่อ กิจกรรมคดีกาในชุมชน และนอกชุมชนที่เข้าร่วมกันระหว่างเครือข่ายคดีกาในพื้นที่ (การ
วาระ โยะ//2552 : สัมภาษณ์)

พื้นที่อำเภอยะรัง จังหวัดปัตตานี

ในส่วนของพื้นที่อำเภอยะรังนั้น ผู้ให้ข้อมูลด้านประวัติความเป็นมาของคดีกาในพื้นที่
สามจังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นอาจารย์ที่สอนในประจำภาควิชาภาษามลายู มหาวิทยาลัยอิสลาม
ยะลา และเคยเป็นนักศึกษาที่จบการศึกษาจากประเทศอินโดนีเซีย รวมทั้งเป็นผู้บริหาร และครู
โรงเรียนคดีกาในพื้นที่ตำบลสะเตงนอก อำเภอเมือง จังหวัดยะลา จึงสามารถให้ข้อมูลด้านประวัติ
และประสบการณ์ด้านอานาซิดในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ได้เป็นอย่างดี

โดยที่ ท่านอาจารย์ท่านนี้ ได้กล่าวว่า อานาซิด หมายถึง การอ่านหลาย ๆ คน จำนวนคน
ร้องต้องมีจำนวนตั้งแต่ 3 คนขึ้นไป รากศัพท์ คำว่า อานาซิด มาจาก คำว่า “นาซาดา” ซึ่งมีรากเหง้า
ต้นกำเนิดมาจากการขับซึอีร์ (บทกวี บทกลอน) หรือการขับลำนำ คู่มือเกี่ยวกับอานาซิด และซึ
อีร์เพิ่มเติมได้ที่ ซูเราะห์ ซูอรอห์ 224-226

อานาซิด โดยดั้งเดิมนั้นได้รับการเผยแพร่มาจากประเทศอาหรับ โดยเฉพาะต้นแบบที่สำคัญมา
จากในยุคสมัยของท่านศาสดามุฮัมมัด (ช.ล.) ประมาณ 1,000 กว่าปีมาแล้ว ที่มีการขับร้องเพลงอา
นาซิดในการกระตุ้น และสร้างกำลังใจในการทำศึกสงครามของชาวมุสลิมกับศัตรู (มะ:นามแฝง
//2552 : สัมภาษณ์)

อุปกรณ์ที่ใช้ในการขับร้องอานาซิด

ในอดีตจะใช้การขับร้องโดยเน้นเสียงเพลงของผู้ร้องเป็นหลัก ในส่วนอุปกรณ์ที่ใช้ในการ
ขับร้องอานาซิด ใช้ร็อบบานา หรือรำมะนา หรือกลองหน้าเดียว หรือที่เรียกกันภาษาพูดว่า “ปุมปัม”
ซึ่งตามหลักการอิสลามไม่อนุมัติให้มีการใช้เครื่องดนตรีในการบรรเลง หรือขับร้อง นอกจาก “ร็อบ
บานา” หรือกลองหน้าเดียว เนื่องจากอิสลามไม่สนับสนุนในเรื่องดนตรี และการขับร้องอันนำมาซึ่ง
ความรื่นเริง จนทำให้เกิดความหลงลืมอัลลอฮ์

**การขับร้องอานาซิดของนักเรียนโรงเรียนอัสสุรอาณและภาษาอิสลามอุดรย์
ในงานกอดัมอัสสุรอาณประจำปี โดยใช้เครื่องดนตรี คือ กลองคองฟ**

พัฒนาการ และการแพร่กระจายของอานาซิดในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

อานาซิดเข้ามาช่วงแรกในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ เมื่อประมาณ 30 ปีที่แล้ว เพลงที่ได้ฟังครั้งแรก เป็นเพลงแรกในช่วงนั้น คือ เพลง Bila Izrail dating memamggil โดยเพลงอานาซิดที่นำมาสู่พื้นที่แห่งนี้มาจากประเทศมาเลเซีย โดยการเผยแพร่ที่นั่นมาawiทูลเป็นสื่อ แล้วจึงมีการขยายสู่ตาคีกา และกลายเป็น “อานาซิดปาดังปาซีร์” ซึ่งในแรกเริ่มเดิมทีกำเนิดของอานาซิดมาจากประเทศอาหรับ และแพร่หลายเข้าสู่แหลมมลายู

ในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้เมื่ออานาซิดได้รับการเผยแพร่ และถ่ายทอดอย่างแพร่หลายแล้ว นักอานาซิดรุ่นแรกในพื้นที่ ในระยะแรกผู้ขับร้องที่เป็นหญิง ได้แก่ คะฮ์ดง ยาวาเฮร์ บุงอ และนักร้องชายซึ่งเป็นชาวยาบ๊ะ ซึ่งเป็นผู้พิการทางสายตา(ตาบอด) มีชื่อว่า “มะรอยมี” โดยได้มีการนำเนื้อร้องจากประเทศมาเลเซียมาขับร้อง

ต่อมาการขับร้องอานาซิดในพื้นที่ชายแดนภาคใต้ได้มีการวิวัฒนาการเปลี่ยนแปลง คือ ผู้ขับร้องอานาซิดหญิงบางท่านได้มีการปรับเปลี่ยนไปสู่การเป็นนักร้องอาชีพ โดยจากการขับร้องอานาซิดในช่วงแรก นำไปสู่การขับร้องเพลงตามคำขอ การร้องเพลงเดี่ยว จนนำไปสู่การร้องเพลงบาคีเกอร์ในที่สุด ซึ่งในช่วงเวลา 10 ปีหลังจากนั้น ได้มีการนำเพลงอานาซิด ไปปรับร้องเป็นเพลงบาคีเกอร์ โดยมีผู้ใช้เครื่องดนตรี คือ บลานอ และมีนักร้องบางท่าน ที่มีการจัดคาท.เชิดการร้องเพลงบาคีเกอร์ขยายในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

เนื้อหาของอานาซิด

เนื้อหาของอานาซิดในระยะแรก ๆ จะมีรูปแบบคล้ายซีอีร์ (เป็นภาษาอาหรับ หมายถึง บทกวี) เกี่ยวกับอัลลอฮ์ การสรรเสริญอัลลอฮ์ รวมถึงเนื้อหาเกี่ยวกับศาสนา ประวัติและพระจริยวัตรของท่านศาสดา ฯลฯ ทั้งนี้ อานาซิดโดยหลักแล้วจะเน้นเนื้อหาใน 5 ประเด็น ได้แก่

1. มนุษย์ทุกคนเป็นลูกหลานของนบีอาดัม
2. มนุษย์ทุกคนเป็นประชาชาติของท่านศาสดามูฮัมมัด (ช.ล.)
3. มนุษย์ทุกคนเป็นบ่าวของอัลลอฮ์
4. มนุษย์ทุกคนเป็นสิ่งที่ถูกสร้างของอัลลอฮ์
5. ซัยฎอน (มาร) เป็นศัตรูของเรา (อับดุลรามันห์ โตะหลง//2552 : สัมภาษณ์)

ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ และประชุมกลุ่มย่อยกับอุstadas ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในพื้นที่ภูแบบอยอ ตำบลปรีกี อำเภอยะรัง โดยการสัมภาษณ์แบ่งเป็นสองช่วง สัมภาษณ์ผู้เป็นอุstadas โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามภูแบบอยอ ตำบลปรีกี อำเภอยะรัง และนักเรียน โดยเลือกอุstadas จำนวน 2 ท่าน แต่ละท่านมีข้อมูลเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของอานาซิดที่คล้ายคลึงกัน ดังต่อไปนี้

อุstadas ท่านที่ 1

ต้นกำเนิดในการนำเข้าอานาซิดสู่พื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ นั้น ได้นำรูปแบบการขับร้องนี้มาจากประเทศอินโดนีเซีย โดยวงอานาซิดที่มีการเข้ามาในพื้นที่แห่งนี้ในช่วงแรกและมีชื่อเสียงในยุคนั้น คือ วงออกัสโซรายา และวงนุรฮาซามิ ทั้งสองวงนี้ถือเป็นวงอานาซิดแรกเริ่มต้นฉบับที่เข้ามาสู่พื้นที่ชายแดนใต้แห่งนี้ และเพลงอานาซิดในเริ่มแรกเรารับเนื้อหาและเนื้อร้องจากอินโดนีเซีย

ปัจจุบันนี้ส่วนอานาซิดในปัจจุบันนี้เราเลียนแบบทำนองอานาซิดแบบบาเต ซึ่งเป็นทำนองคล้าย ๆ อาหรับ และภาษา ถ้อยคำในเนื้อร้องก็มีการเลียนแบบจากนุรฮาซามิและเป็นต้นฉบับสืบเนื่องแก่พวกเรามาจนทุกวันนี้ และทำนองเพลงอานาซิดที่ใช้เป็นเพลงแรกของเด็กปอนาะ และตาดีกาในพื้นที่แห่งนี้ คือ เพลงอาเต๊ะกูซายัง ซึ่งจริง ๆ แล้วทั้งกลุ่มออกัสโซรายา และนุรฮาซามิ ก็มีการเลียนแบบเพลงอานาซิดจากประเทศอาหรับ

**อูstad และนักเรียนศิลปินอานาซิดโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม
อัลอิสลามียะห์วิทยา ภูเก็ต ร่วมพูดคุย ให้ข้อมูลเกี่ยวกับอานาซิด**

อูstad ท่านที่ 2

เมื่อก่อนคนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ จะมีการฟังเพลงอานาซิดจากเทป เพราะแต่ก่อนจะมีเทปเพลงขาย เราไปซื้อและเอามาฟังเพื่อที่จะฟังว่าเนื้อหาเพลงนั้นเกี่ยวกับอะไร ส่วนใหญ่จะมีเนื้อหาด้านการอบรมศาสนา เนื้อหาที่พ่อแม่ควรอบรมลูก และเนื้อหาทางการศึกษา สมัยก่อนการขับร้องอานาซิดนักเรียน นักศึกษาจะเป็นคนขับร้อง และส่วนมากผู้หญิงเป็นผู้ขับร้อง หลังจากนั้นจึงได้มีการแพร่ขยายไปยังชุมชน ชาวบ้านที่ได้มีโอกาสฟัง และชมการขับร้องอานาซิดจากเด็กปอเนาะ หรือบางคนที่มีลูกหลานของตนเองศึกษาอยู่ในปอเนาะมีความรู้สึกชอบ และมีการนำอานาซิดไปใช้ขับร้องบ้างตามประเพณี เทศกาลต่าง ๆ ของศาสนา ชุมชน หรืองานดดีใจ และเกิดการแพร่หลายไปเรื่อย ๆ จนกระทั่งกลายมาเป็นรูปแบบการขับร้องอานาซิดในยุคปัจจุบันนี้ ที่การขับร้องอานาซิดจะเป็นบทเพลงที่ได้ยินทั่วไป และใช้ในการขับร้องเพื่ออบรม ชักชวนเยาวชนคนดีกาปอเนาะ ตลอดจนใช้ในการขับร้องในงานประเพณีต่าง ๆ

โดยสรุปในด้านความเป็นมา และวิวัฒนาการของอานาซิดในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ในส่วนของผู้ให้ข้อมูลในพื้นที่อำเภอยะรัง ไม่มีความขัดแย้งกัน แต่มีรายละเอียดบางประการที่สามารถเพิ่มการขยายความเกี่ยวกับวงอานาซิด และบทเพลงอานาซิดในช่วงระยะต้นที่ได้มีการนำเข้ามาเผยแพร่สู่พื้นที่แห่งนี้

เพลงที่เข้ามาในช่วงแรก

เพลงอาเนาะนับี (ลูกของท่านศาสดามูฮัมมัด ช.ล.)

เพลงเซอติมูปุเต๊ะ

เพลง Bila Izrail dating memamggil

เพลงอาเค๊ะกูชายัง

เพลงเซอถานะอาแย

4.1.2 บทบาท และคุณค่าอันานาซิดในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้

พื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี

ในเรื่องบทบาท และคุณค่าอันานาซิดในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้นั้น ผู้ให้ข้อมูลซึ่งเป็นผู้บริหาร และครูในโรงเรียนตาดิคาบือดิงวอเก๊ะ ได้ให้ข้อมูลจากประสบการณ์ของตนเองว่า

ผู้บริหาร และครุฑาติกาบูรณาติ บิอดิงวอกระฮ์ร่วมให้ข้อมูลเกี่ยวกับอานาซิด

บทเพลงอานาซิดมีความสำคัญ เพราะเป็นการพัฒนาและกระตุ้นเด็ก เยาวชน โดยเฉพาะด้านภาษามลายู ดังที่เราจะเห็นได้ว่าในปัจจุบันนี้ เด็กและเยาวชนอ่อนเรื่องภาษาเป็นอย่างมาก ซึ่งอานาซิดสามารถช่วยพัฒนาการในเรื่องนี้ได้ แต่ปัญหาอานาซิดในตาติกาที่สอนอยู่ ที่กำลังประสบอยู่ คือ เด็กเสียงไม่ดี ร้องแล้วเสียงไม่ไพเราะ ไม่สามารถดึงดูดใจผู้ฟังได้เท่าที่ควร และที่สำคัญคือปัญหาด้านการใช้ภาษามลายูซึ่งอ่อนกว่าเด็กในยุคก่อนมาก

ในส่วนของผู้บริหาร และครุฑาติกาโยปะซี ได้กล่าวว่า “อานาซิดถือได้ว่ามีบทบาท และประโยชน์ต่อเด็ก และเยาวชนเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะเด็กตาติกา เพราะจากประสบการณ์ด้านการสอนตาติกา และการดูแลในเรื่องอานาซิดของตาติกาแห่งนี้ พบว่า อานาซิดได้มีบทบาทสำคัญในการสร้าง พัฒนา และหล่อหลอมบุคลิกของเด็กให้กล้าแสดงออก ซึ่งตาติกาที่นี้เคยส่งเด็กเข้าประกวดได้ลำดับที่ 1-2 มาจำนวน 2 ครั้งแล้ว เนื้อหาเพลงอานาซิดที่นำมาสอนให้เด็กใช้ในการขับร้อง ส่งเสริมให้เกิดคุณค่าด้านการปฏิบัติตามหลักการ และคำสั่งใช้ทางศาสนาอิสลาม ซึ่งการใช้อานาซิดเป็นกิจกรรมประกอบการสอนถือได้ว่าเป็นแนวทางหนึ่งในการสร้างเด็กที่ศรัทธาธรรม จริยธรรมในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้แห่งนี้”

ผู้บริหาร/ครุฑาติกาปากน้ำโยปะซี พุดคุย ให้ข้อมูลเกี่ยวกับตาติกาและอานาซิด

พื้นที่อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี

โรงเรียนศตีกาการุสศลาม (ตะโละอาโหร์) อ.ยะหริ่ง จ.ปัตตานี

บรรยากาศการเรียนการสอนศตีกาการุสศลาม ตะโละอาโหร์

บรรยากาศการเรียนการสอนของนักเรียนชั้นปีที่ 1

จากการเก็บข้อมูลโดยการพูดคุย การสัมภาษณ์ และการประชุมกลุ่มย่อย ครูตาติกา และ คณะกรรมการมัชยิด คณะกรรมการโรงเรียนตาติกาดารุสสลามในพื้นที่ตำบลตะโลอาโหร์ อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี แล้วได้ข้อมูลที่น่าสนใจเกี่ยวกับเรื่องนี้ว่า

“ สำหรับตาติกาดารุสสลาม ตะโลอาโหร์แล้ว คิดว่าตาติกายังคงมีบทบาทในการอบรม ด้านคุณธรรม จริยธรรมแก่เยาวชนอยู่เสมอ ทั้งในอดีต จนถึงปัจจุบัน แต่รูปแบบอาจมีการเปลี่ยนแปลง พื้นที่ในการแสดง และนำเสนอานาซิดของเด็กสมัยนี้มีน้อยกว่าเมื่อก่อน เป็นที่น่าเสียดายยิ่ง ซึ่งการที่มีอานาซิดเข้ามาในตาติกา มีส่วนสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาด้านความสามารถ และการแสดงออกของเด็ก ที่สามารถทำได้นอกเหนือเวลาเรียน เด็กเองก็เกิดความภาคภูมิใจ

ในส่วน ผู้ปกครองที่นี้ชาวบ้านก็ให้ความสำคัญกับการเรียนการสอนของลูกหลาน รูปแบบการดูแลก็เป็นไปตามยุคสมัย ได้รับเสียงสะท้อนจากชาวบ้านว่า เด็กเรียนตาติกาแล้วนิสัยดีขึ้น พ่อแม่ผู้ปกครองก็ขอบคุณครูที่ทำให้เด็กดีขึ้น

ทั้งนี้ ในส่วนของปัญหาการไม่ค่อยมีพื้นที่ในการอานาซิดให้แก่เด็กตาติกาเท่าที่ควรในยุคนี้ ส่วนตัวแล้วคิดว่า สถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่ก็น่าจะมีส่วนสำคัญ โดยในตาติกาที่นี้ก็ได้ปรับเปลี่ยนรูปแบบ จากเดิมที่เคยจัดงานโรงเรียน และมีการแข่งขัน การแสดงอานาซิดในช่วงกลางวัน ก็เปลี่ยนเป็นช่วงกลางวันแทน ซึ่งก็สามารถทดแทนกิจกรรมอานาซิดได้ในระดับหนึ่ง”

พื้นที่อำเภอยะรัง จังหวัดปัตตานี

ในเรื่องบทบาท และคุณค่าอานาซิดในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ผู้ให้ข้อมูลซึ่งเป็นอาจารย์ในมหาวิทยาลัยยะลา ตำบลเขาตวม อำเภอยะรัง จังหวัดปัตตานี ได้ให้ข้อมูลและมุมมองเกี่ยวกับเรื่องนี้ว่า

“ สำหรับอานาซิดแล้ว ถือได้ว่ามีบทบาทเป็นอย่างต่อพื้นที่ 3 จขต. เนื่องจากเป็นบทเพลงและการขับร้องที่ใช้ในการสอนเด็กที่ไม่ใช่เครื่องดนตรีประกอบการขับร้อง ซึ่งถูกต้องตามหลักการศาสนาอิสลาม โดยมีเนื้อหาการสอนเกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรม ประวัติท่านศาสดา เช่น เพลงอาเนาะนับี (ลูกของท่านศาสดามุฮัมมัด ช.ล.) โดยในพื้นที่จังหวัดปัตตานีได้มีการผู้แต่งเนื้อร้องอานาซิดเพื่อใช้ในการขับร้องเพื่อสอนเด็ก ๆ อนุบาลในโรงเรียนนำร่องในเรื่องอานาซิด คือ อานาซิดโรงเรียนอนุบาลปอซันแสงสันติ ปรีถิ วงอานาซิดในสมัยปัจจุบันได้รับอิทธิพลสะการถ่ายทอดจากประเทศมาเลเซีย วงอานาซิดจากประเทศมาเลเซียที่ได้รับการยอมรับ ได้แก่ วงรอยฮาน วงบราเธอร์ และวงอินทิม ”

ซึ่งในประเด็นเดียวกันนี้ อูสตาสของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามญูแบบบอยอ ตำบลปรีถิ อำเภอยะรัง จังหวัดปัตตานี ได้กล่าวให้ข้อมูล และแสดงความคิดเห็นในเรื่องนี้ คือ

“ คิดว่าสมัยก่อนจนถึงปัจจุบันนี้ อานาซิดก็ยังมีสำคัญอยู่ แต่สิ่งที่สำคัญที่สุด และโดดเด่นที่สุดของความเป็นอานาซิด คือ สามารถทำการสั่งสอนเด็ก เยาวชน ผู้คน ผ่านเสียงเพลง โดยเฉพาะเด็กดัดดีกาให้มีความรักในการเรียน ถ้าเราไม่สามารถอบรมสั่งสอนด้วยตัวเอง เราก็อาจสอนผ่านเพลงอานาซิด” (อับดุลรามันห์ โตะหลง//2552 : สัมภาษณ์)

นอกจากนี้ อูสตาสที่ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์ และการประชุมกลุ่มย่อยยังได้ให้ข้อคิด ต่อแนวทางในการนำอานาซิดไปสร้างให้เกิดคุณค่า แก่เยาวชน และวัยรุ่นในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ว่า

“สำหรับวัยรุ่น เยาวชน เราต้องคิดว่าจะทำยังไงให้พวกเขารักในการทำอิบาดะฮ์ บางครั้งเราก็ร้องเพลง เปิดเพลงให้เขาฟังซ้ำ ๆ แล้วเขาก็ชอบ หลังจากที่เขาชอบที่จะฟังแล้ว สิ่งที่จะตามมาก็คือเค้าอยากจะทำอิบาดะฮ์หรือสิ่งดี ๆ ตามเนื้อหาของอานาซิด” (หะมะ สาหะ//2552 : สัมภาษณ์)

4.1.3 หลักการศาสนาอิสลามเกี่ยวกับการขับร้องในมุมมองของนักวิชาการศาสนา

ในส่วนของหลักการศาสนาอิสลามเกี่ยวกับการขับร้อง และอานาซิดนั้น ผู้วิจัยได้มีกรรวบรวม และเรียงข้อมูลในเบื้องต้นไว้แล้ว จากข้อมูลด้านเอกสารที่เกี่ยวข้องในบทที่ 2 ในส่วนของการพูดคุย สัมภาษณ์ร่วมกับผู้รู้ทางศาสนา อูสตาส โตะครุซึ่งเป็นผู้รู้ และนักวิชาการร่วมสมัย ในพื้นที่กลุ่มเป้าหมาย ได้มีมุมมองเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าว ดังนี้

พื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี

จากการสัมภาษณ์ครุฑาศึกษาในพื้นที่ อำเภอเมืองจังหวัดปัตตานีเกี่ยวกับหลักการศาสนาเกี่ยวกับการขับร้อง ผู้วิจัยไม่ได้รับคำตอบของข้อมูลเรื่องนี้ แต่ครุฑาศึกษาในพื้นที่แห่งนี้ ได้สะท้อนเกี่ยวกับเรื่องอานาซิดว่า

“เพลงอานาซิดมีเนื้อหาส่วนใหญ่เกี่ยวกับเรื่องพระเจ้า การรำลึกถึงพระเจ้า การรำลึกถึงศาสดามูฮัมมัด ” จึงทำให้ทราบว่า โดยหลัก ๆ แล้วครุฑาศึกษาผู้ให้ข้อมูลมีความต้องการเน้นในเรื่องเนื้อหาในการที่จะถ่ายทอดไปยังเด็ก เพื่อให้เกิดการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม และสร้างความเบิกบานเป็นประเด็นหลัก

พื้นที่อำเภอยะรัง จังหวัดปัตตานี

ในส่วนพื้นที่อำเภอยะรัง จังหวัดปัตตานี ซึ่งผู้วิจัยได้มีการเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ และการประชุมกลุ่มย่อย โดยเลือกเก็บข้อมูลใน ตำบลเขาตุม อำเภอยะรัง จังหวัดปัตตานี และพื้นที่กูเบบอบยอ อำเภอยะรัง จังหวัดปัตตานี โดยอาจารย์ในพื้นที่ตำบลเขาตุม อำเภอยะรัง จังหวัดปัตตานี ได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องนี้ที่น่าสนใจว่า

“อานาซิดในสมัยปัจจุบันมีรูปแบบการขับร้องตามสมัยนิยมมากเกินไป ภาษาที่ใช้ในการขับร้องอานาซิด ควรเป็นภาษามลายูกลาง หากเป็นภาษามลายูถิ่นจะทำให้การเผยแพร่ทำให้แคลง การเสียดภาษา ทำให้การสื่อสารเสีย การสื่อสารที่ดี จะต้องมีการใช้ภาษาที่ดี”

“อิสลามสอนให้คนรำลึกถึงอัลลอฮ์อยู่ตลอดเวลา หากมีการใช้ดนตรีในการอานาซิด คือกลอง คนตีกลองควรจะมีการรำลึกถึงอัลลอฮ์ รอซูลุลลอฮ์อยู่เสมอ และนี่ก็ถึงโลกหน้า เป้าหมายอิสลาม คือ การกลับสู่อัลลอฮ์ การร้องเพลงจึงไม่ควรมีเนื้อหาและดนตรีที่ทำให้คนหลงลืมอัลลอฮ์”

จึงทำให้สามารถสรุปได้ว่า การขับร้องอานาซิดที่ถูกต้องตามหลักการ ไม่ควรมีเครื่องดนตรีเข้ามาเกี่ยวข้อง ยกเว้น “ดุฟ ” หรือกลองหน้าเดียว และเนื้อหาก็ควรมีความเกี่ยวข้องกับเรื่องศาสนา การขับร้องควรพิจารณาไม่ให้เกิดความบันเทิงจนเกินขอบเขต จนกระทั่งหลงลืมพระเจ้า

ซึ่งในส่วนพื้นที่กูเบบอบยอ ตำบลปรีเก อำเภอยะรัง จังหวัดปัตตานี ได้มีการให้ข้อมูลเกี่ยวกับหลักการศาสนาอิสลามเรื่องการขับร้องอานาซิดว่า

“ ในสมัยก่อนอานาซิดเน้นในเรื่องเนื้อหาและการขับร้องอานาซิดมากที่สุด นอกเหนือจากนั้น การขับร้องอานาซิดในสมัยนี้มีการผสมผสานในเรื่องการนำดนตรีสมัยใหม่มาใช้ในการขับร้องอานาซิดมากขึ้น ทำให้เกิดการขับร้องอานาซิดตามรูปแบบ ทำนอง และดนตรีสมัยใหม่ ซึ่งตามทัศนะส่วนตัวแล้วไม่ใช้อย่างแน่นอน เพราะอิสลามได้มีข้อห้ามในเรื่องดนตรี นอกจากนี้การนำนวัตกรรมเรื่องการผสมผสานการขับร้องอานาซิดกับดนตรีสมัยใหม่จะส่งผลให้ผู้ขับร้องอานาซิด

เกิดความรู้สึกตะกั๊บโบร (ตะนงตัว) ซึ่งเป็นสิ่งที่อิสลามได้ห้ามไว้เช่นกัน ที่น่าเป็นห่วง คือ เนื้อหา อานาซิดในปัจจุบันเน้นแนวการจับกัน เกี่ยวกันเน้นเรื่องของหนุ่มสาวเป็นหลัก ซึ่งผิดไปจาก เจตนารมณ์เดิม ” (มะ: นามแฝง//2552 : สัมภาษณ์)

โดยสรุป อูสตาสในพื้นที่อำเภอยะรังมีแนวคิดที่สอดคล้องกันในเรื่องเนื้อหาของอานาซิด ว่าต้องมีเนื้อหาที่ไม่ขัดกับหลักการศาสนาอิสลาม คนตรีที่นำมาใช้ต้องเป็นประเภทที่ศาสนาอนุมัติ เท่านั้น และการขับร้องดังกล่าว ต้องอยู่ในขอบเขตของความพอดี

พื้นที่อำเภอยะรัง จังหวัดปัตตานี

อูสตาส และครุฑาดีกาในพื้นที่ตะโละอาโฮอร์ อำเภอยะรัง จังหวัดปัตตานี ได้แสดงความ คิดเห็นในเรื่องอานาซิด และดนตรี ว่า

“อานาซิดไม่ควรมีคนตรี วงอานาซิดที่ตั้งในสมัยก่อน คือ วงนุรฟาติสะ การร้องเพลงที่ไร้ เสียงดนตรีจะกินใจมากกว่า และถูกใจคนฟังมากกว่า นอกจากนี้ในส่วนของหลักการศาสนาที่ได้มี การระบุไว้อย่างชัดเจนในเรื่องการขับร้องที่ไม่ควรมีเครื่องดนตรีเข้ามาเกี่ยวข้อง ยกเว้นชนิดที่ อนุญาต คือ กลองคูป หรือกลองหน้าเดียวเท่านั้น โดยเนื้อหาที่ควรมีความเกี่ยวกับในเรื่องศาสนา การ รู้จักพระเจ้า การสั่งสอนคนให้เป็นคนดี”

4.1.4 อานาซิดกับบทบาทในการสร้างสันติสุขในพื้นที่

สืบเนื่องจากสภาพปัญหาความไม่สงบจากสถานการณ์ความรุนแรงในพื้นที่ ได้ส่งผลให้ การดำเนินงาน และกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชน หน่วยงาน องค์กรต่าง ๆ เป็นที่คาดหวังว่าจะสามารถ เป็นสื่อไปสู่การสร้างสันติภาพในพื้นที่ โดยเฉพาะอานาซิด ซึ่งเป็นการขับร้องที่เป็นเอกลักษณ์ของ คนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยเนื้อหา รูปแบบ และวิธีการแล้ว ผู้ที่มีส่วนร่วมเกี่ยวกับ อานาซิดได้มีความเห็นในเรื่องบทบาทของอานาซิดในการสร้างสรรค์สันติภาพซึ่งสรุปให้เห็นตาม แผนภูมิ และรายละเอียด ดังต่อไปนี้

(ดูแผนภูมิประกอบรายละเอียดด้านล่าง)

บทบาทและความสำคัญของบทร้องอานาซีด

ปลูกฝังความรู้ ความเข้าใจด้านศาสนา

พัฒนาและกระตุ้นเด็ก เยาวชน โดยเฉพาะ
พัฒนาการด้านการใช้ภาษามลายู

สร้าง พัฒนา และหล่อหลอมบุคลิกของเด็กให้
กล้าแสดงออก

สร้างเด็กที่ดีมีคุณธรรม จริยธรรม

เด็กเกิดความภาคภูมิใจในตนเอง

ปลูกจิตสำนึกให้เด็กรักการทำอิบาดะฮ์ (การ
ประกอบคุณงามความดี/ศาสนกิจ)

สร้างความเบิกบานใจ/การผ่อนคลาย

สร้างสันติภาพ โดยการนำเนื้อหา เป้าหมายของ
เพลงมาใช้ในการดำเนินชีวิต

กระตุ้นจิตใจแก่ผู้ฟังให้รู้สึกมีกำลังใจในการที่จะ
ต่อสู้กับสภาพปัญหาที่เป็นอยู่ โดยยึดแนวทางตาม
หลักคำสอนของศาสนา

พื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี

จากการสัมภาษณ์ พูดคุยกับกลุ่มเป้าหมายในพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี ได้มีทัศนะเกี่ยวกับอานาซิด และบทบาทในการสร้างสรรค์สันติภาพ โดยในพื้นที่ตาดีกาปากน้ำบือติงวอเกะฮ์ ได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องนี้ว่า

โดยหลักของตาดีกาที่นี่ ได้มีการแต่งเนื้อเพลงอานาซิด และขับร้องมีวัตถุประสงค์ขึ้นมาเพื่อสร้างสันติภาพ เนื่องจากเนื้อหาส่วนใหญ่เน้นเกี่ยวกับเรื่องการรู้จักพระเจ้า ศาสนา รอซูล (ศาสดา/ศาสนทูต) และการปฏิบัติตามครรลองที่ดีตามแนวทางคุณธรรม จริยธรรมของอิสลาม สิ่งนี้ถือได้ว่าเป็นบทบาทที่สำคัญในการมีส่วนร่วมเสริมสร้าง ปลูกฝังเด็ก และเยาวชนในพื้นที่ให้มีความเข้าใจในหลักการศาสนา และมีการปฏิบัติตามหลักการที่ได้ระบุไว้ ซึ่งหากเด็ก เยาวชนสามารถปฏิบัติตามสิ่งที่ได้ปลูกฝังในเนื้อหาของอานาซิดแล้ว เชื่อมั่นว่าสันติภาพจะเกิดขึ้นในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้แห่งนี้อย่างแน่นอน

นอกจากนี้ อานาซิดยังมีส่วนสำคัญในการสร้างความสดชื่นแก่ผู้ฟัง โดยเฉพาะในสภาวะความเครียดจากสถานการณ์ความไม่สงบของภาคใต้ในปัจจุบัน เพราะชาวบ้านในพื้นที่ไม่ค่อยมีโอกาสในการเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคม และงานรื่นเริงพบปะสังสรรค์ต่าง ๆ ดังเช่นปกติ อานาซิดจึงเปรียบเสมือนเครื่องมือสำคัญในการกระตุ้นจิตใจแก่ผู้ฟังให้รู้สึกมีกำลังใจในการที่จะต่อสู้กับสภาพปัญหาที่เป็นอยู่ โดยยึดแนวทางตามหลักคำสอนของศาสนา

นอกเหนือจากนั้น อานาซิดยังมีส่วนสำคัญสร้างชีวิตชีวาแก่ชุมชน โดยในช่วงที่มีการจัดกิจกรรมของอานาซิดในตาดีกา โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม หรือในช่วงเทศกาลวันสำคัญทางศาสนา เช่น วันรายอ ยังเป็นโอกาสสำคัญที่พ่อ แม่ ลูก และญาติพี่น้องในครอบครัว จะได้มารวมตัวกันเพื่อรับฟังอานาซิดจากบุตรหลาน ที่มีเนื้อหาเชิงสร้างสรรค์ และส่งเสริมการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม และนำพาความสุขใจแก่ทุกคนในชุมชน

ในส่วนของคุณครูตาดีกาพื้นที่บูโยด่านภะฮิ ได้กล่าวว่า “ ตาดีกาส่วนใหญ่จะมีเนื้อหาด้านการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมเด็ก เยาวชน ซึ่งเด็กและผู้ปกครองเองก็ชอบในเนื้อหา และรูปแบบการขับร้องตรงนี้ เชื่อว่า หากมีการนำอานาซิดมาใช้ในกระบวนการเรียนการสอน เด็กจะสามารถนำไปใช้เพื่อปฏิบัติกับชีวิตจริง และสร้างความสันติสุขในพื้นที่ให้เกิดขึ้น”

พื้นที่อำเภอยะรัง จังหวัดปัตตานี

ในส่วนของพื้นที่อำเภอยะรัง ผู้รู้ด้านศาสนา และอาจารย์จากมหาวิทยาลัยอิสลามยะลาได้กล่าวว่า “อานาซิดทุกเพลงมีเนื้อหาที่ดี ไม่ล่อแหลม ก่อให้ผู้ฟังและผู้ขับร้องเป็นคนดี มีคุณธรรม -

จริยธรรมอันนำไปสู่สันติภาพ ” โดยเฉพาะเนื้อหาของอานาซิด ซึ่งหากเราพิจารณาด้วยใจที่เป็นกลางจะพบว่า ส่วนมีวัตถุประสงค์ และเนื้อหาที่เป็นกลาง คือ มีการเน้นเนื้อหาใน 5 ประเด็น ได้แก่

1. มนุษย์ทุกคนเป็นลูกหลานของนบีอาดัม
2. มนุษย์ทุกคนเป็นประชาชาติของท่านศาสดามูฮัมมัด (ช.ล.)
3. มนุษย์ทุกคนเป็นบ่าวของอัลลอฮ์
4. มนุษย์ทุกคนเป็นสิ่งที่ถูกสร้างของอัลลอฮ์
5. ชัยฏอน (มาร) เป็นศัตรูของเรา

ซึ่งหากผู้ที่ได้รับฟัง คิดและวิเคราะห์วัตถุประสงค์เกี่ยวกับเนื้อหาของอานาซิดให้เข้าใจถึงเนื้อหาที่แท้จริง จะพบว่าล้วนเป็นแนวทางในการส่งเสริมให้เกิดสันติภาพอย่างแท้จริง (อับดุลรา มันห์ โตะหลง//2552 : สัมภาษณ์)

ด้านผู้รู้ และอุstad ใน โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในพื้นที่ตำบลปรีที อำเภอยะรัง จังหวัดปัตตานี ได้กล่าวว่า

“ เราสามารถนำบทเพลงอานาซิดมาใช้ในการปลุกใจคนได้ โดยเฉพาะในสถานการณ์ความไม่สงบในปัจจุบันนี้ ให้ความเข้มแข็ง อดทน มีกำลังใจ เพราะสิ่งที่เราประสบอยู่เปรียบเสมือนบททดสอบจากพระเจ้า ”

สิ่งนี้เป็นเสียงสะท้อนจากผู้ที่เกี่ยวข้องในพื้นที่อำเภอยะรังเกี่ยวกับบทบาทในการสร้างสันติภาพของอานาซิดในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ (มะ: นามแฝง//2552 : สัมภาษณ์)

พื้นที่อำเภอยะรัง จังหวัดปัตตานี

จากการพูดคุย สัมภาษณ์กับกลุ่มเป้าหมายในพื้นที่ ซึ่งเป็นครูตาดิกา และผู้รู้ด้านอานาซิด เกี่ยวกับบทบาทการสร้างสันติภาพในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ผู้วิจัยได้รับข้อมูล และแนวคิดที่น่าสนใจเกี่ยวกับเรื่องนี้ว่า

“ชาวบ้านที่นี่ให้ความสำคัญกับการเรียนการสอนของลูกหลาน รูปแบบการดูแลก็เป็นไปตามยุคสมัย ได้รับเสียงสะท้อนจากชาวบ้านว่า เด็กเรียนตาดิกาแล้วนิสัยดีขึ้น พ่อแม่ผู้ปกครองก็ชอบคุณครูที่ทำให้เด็กดีขึ้น

ในทัศนะของครูตาดิกาที่นี่แล้วคิดว่า อานาซิดมีส่วนในการช่วยแก้ปัญหาสันติภาพ และความไม่สงบที่เกิดขึ้นในพื้นที่ได้ เพราะเพลงที่เราแต่งขึ้นกลั่นขึ้นมาจากใจ เนื้อหา ความหมายมาจากฮาดิษ กุรอาน ซึ่งได้เน้น และให้ความสำคัญเกี่ยวกับการสร้าง พัฒนาอีมาน (ความศรัทธา) สร้างความอดทน เนื้อหาต้องมาจากสิ่งที่เราต้องการอยากให้เป็น มาจากภายใน”

จากข้อมูลที่ได้มาจากพื้นที่ และผู้รู้ด้านอาณาเขต ส่วนเป็นสิ่งที่ยืนยันว่า อาณาเขตมีบทบาทที่สำคัญในการสร้างสรรค์สันติภาพในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้แห่งนี้ (การี วายะ โยะ//2552 : สัมภาษณ์)

4.1.5 สภาพปัญหาอาณาเขตในปัจจุบัน ก้าวต่อไปในอนาคต

จากข้อมูลที่ได้จากพื้นที่ซึ่งผู้ให้ข้อมูลเป็นผู้รู้ นักวิชาการ อาจารย์ ครูตาดิกา และผู้ที่เกี่ยวข้องกับอาณาเขต ได้รับเสียงสะท้อนเกี่ยวกับมุมมองอาณาเขตในด้านบวก และการมีบทบาทที่สำคัญด้านต่าง ๆ ในพื้นที่ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้มีการออกแบบแบบสัมภาษณ์ เพื่อให้มีการครอบคลุมในด้านเนื้อหา และแนวคิดเพื่อการวิเคราะห์ถึงสภาพปัญหาอาณาเขตในปัจจุบัน และก้าวต่อไปของอาณาเขตในอนาคต โดยแบ่งเนื้อหาสภาพปัญหา ที่ครอบคลุมในรายละเอียดต่อไปนี้

- ปัญหาด้านการสื่อสาร/ความหมาย ปัจจุบันที่เห็นเป็นอย่างไร และในอนาคตจากประสบการณ์ ในอดีต ปัจจุบัน คิดและวิเคราะห์ว่าอาณาเขตจะเป็นไปในทิศทางใด
- ปัญหาด้านการสืบทอด ในอดีตอาณาเขตเป็นที่ยอมรับ และมีผู้สืบทอดในพื้นที่ แต่ในปัจจุบันจากสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป ส่งผลให้มีปัญหาด้านผู้สืบทอดอาณาเขตในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้หรือไม่ และมีปัจจัยใดเป็นตัวหนุนเสริม
- เครื่องข่าย ในอดีต และปัจจุบันอาณาเขตมีการสร้างเครือข่ายอย่างไรบ้าง และอนาคตควรเป็นไปในรูปแบบใด
- ผู้เกี่ยวข้องในฐานะสื่อ ในฐานะผู้ให้ข้อมูลมีความเกี่ยวข้องกับอาณาเขต ได้ทำหน้าที่ในการสื่อสาร ถ่ายทอดอาณาเขตในรูปแบบ และวิธีการใดบ้าง
- ปัจจัย อิทธิพลภายใน สภาพของปัจจัย ปัญหาของอาณาเขตที่มาจากภายในที่ส่งผลต่อพัฒนาการของอาณาเขต มีบ้างหรือไม่
- ปัจจัย อิทธิพลภายนอก สามารถส่งผลต่ออาณาเขตหรือไม่ ในรูปแบบใด
- ช่องทางในการสื่อสาร ช่องทาง พื้นที่ในการสื่อสาร เป็นปัญหา และอุปสรรคต่อการพัฒนาการของอาณาเขตในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้หรือไม่ และมีข้อเสนออย่างไรในการแก้ไขปัญหาในเรื่องการสื่อสาร และเพิ่มที่ ช่องทางในการสื่อสารอาณาเขต เพื่อนำเสนอแก่คนทั้งในและนอกพื้นที่

พื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี

ในพื้นที่ซึ่งเป็นผู้บริหาร ครูตาดิกาในพื้นที่ปากน้ำ อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี กล่าวว่า ปัญหาหลักที่พบเกี่ยวกับอาณาเขตในยุคปัจจุบันนี้ ได้แก่

1. เด็กสมัยนี้มีความชอบอาณาเขตน้อยกว่าเด็กยุคก่อน

โดยการวัดจากประสบการณ์การสอนเด็กคาทอลิกในพื้นที่มาอย่างยาวนาน ซึ่งจากการวิเคราะห์แล้วมีทัศนะว่า ปัจจัยแวดล้อมทั้งภายใน และภายนอกมีส่วนสำคัญเป็นอย่างมากในการหล่อหลอม และสร้างให้เด็กให้ความสนใจต่อรูปแบบการขับร้องที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นเช่นอานาซิดนี้ ทั้งนี้ จากการวิเคราะห์พบว่าปัจจัยภายในที่สำคัญที่เป็นตัวแปรต่อพฤติกรรมความชอบอานาซิดของเด็ก เยาวชนในยุคนี้ คือ บทบาทของครอบครัวในการส่งเสริมให้บุตรหลานได้มีโอกาสรับฟัง และสนับสนุนอานาซิดอย่างจริงจัง เนื่องด้วยเวลา และภาระงานของผู้ปกครอง ซึ่งส่งผลให้เด็กขาดโอกาสในการเข้าถึงและพัฒนาด้านอานาซิด

ในส่วนปัจจัยภายนอก ครูคาทอลิกบ็อดิงวอเกียส์สะท้อนแนวคิดให้เห็นว่า “สื่อต่าง ๆ มีบทบาท และอิทธิพลต่อเด็ก และเยาวชน โดยเฉพาะโทรทัศน์ วิทยุ อินเทอร์เน็ต ที่ได้มีการแทรกเข้ามาในชีวิตประจำวันของเด็กมากขึ้นเกือบทั้งวัน แทนที่เด็กจะมีเวลาในการเล่น หรือการฝึกขับร้องอานาซิด แต่เด็กกลับต้องใช้เวลาในการฟังเพลงสมัยใหม่ซึ่งส่วนใหญ่มีเนื้อหาความหมายที่ไม่มีประโยชน์ นอกจากนี้ การที่การเข้าถึงของสื่ออินเทอร์เน็ต ที่เด็ก ๆ และเยาวชนสามารถรับข้อมูลได้ถึงในบ้าน ร้านให้บริการอินเทอร์เน็ตคาเฟ่ซึ่งมีอยู่ทุกหัวระแหงมุมเมือง ส่งผลให้เยาวชนสามารถเข้าถึงสื่อต่าง ๆ ได้อย่างเสรี โดยเยาวชนจำนวนมากได้ละเลยสื่อพื้นบ้าน เช่นอานาซิดไป”

2. ความสามารถในการเข้าใจภาษามลายูของเด็ก เยาวชน และผู้ฟังลดลง

โดยผู้ให้ข้อมูลระบุว่า เด็กปัจจุบันไม่สามารถเข้าใจความหมาย และใช้ภาษามลายูได้คืบหน้า อาจเนื่องด้วยโอกาสในการใช้ภาษามลายูในการสื่อสารในชีวิตประจำวันลดลง ทั้งการใช้ภายในครอบครัว การใช้นอกบ้าน เช่น ในโรงเรียน ที่เน้นและให้ความสำคัญกับภาษาอื่น การรับชมสื่อ และการแสดงต่าง ๆ ที่มีการใช้ภาษาอื่นมากกว่าภาษาท้องถิ่นของตนเอง สิ่งเหล่านี้ได้ส่งผลให้เด็ก และเยาวชนเหล่านี้เกิดปัญหาในการใช้ภาษามลายู และส่งผลต่อการขับร้อง และรับฟังเพลงอานาซิดอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ซึ่งการรับฟังเพลงอานาซิดให้บรรลุตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่วางไว้นั้น ผู้รับฟัง ผู้ขับร้องจำเป็นต้องมีความเข้าใจในเนื้อหาซึ่งส่วนใหญ่เป็นภาษามลายู จึงจะสามารถเข้าถึงจิตวิญญาณของความเป็นอานาซิดที่แท้จริง

3. คุณภาพเสียงของเด็กที่จะมาขับร้องอานาซิดในปัจจุบัน อ่อนกว่าเมื่อก่อน

ทั้งนี้อาจสืบเนื่องมาจากระยะเวลาในการซ้อมซึ่งน้อยลง เนื่องจากเด็กมีการติดขัดในเรื่องการดูโทรทัศน์ การเรียนพิเศษ ทำให้การทุ่มเทในเรื่องการซ้อมอานาซิดต้องลดน้อยลง สิ่งนี้ล้วนเป็นสิ่งสำคัญที่มีความต่อเนื่องเกี่ยวกับปัญหาของอานาซิดในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ในปัจจุบัน

โดยครุฑาติกาคนดังกล่าว ได้กล่าวข้อเสนอแนะที่น่าสนใจเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหานี้ในเรื่อง อานาซีต และการพัฒนาอานาซีตในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยเฉพาะในกลุ่มเป้าหมายที่เป็นนักเรียนตาติกา โดยข้อเสนอแนะปรากฏ ดังนี้

- ตาติกาควรมีบทบาทสำคัญในการถ่ายทอด สอนอานาซีตให้แก่เด็ก เยาวชนในพื้นที่
- ควรมีการเน้น และให้ความสำคัญในการใช้ภาษามลายูในการขับร้อง แต่งบทเพลงอานาซีต เนื่องจากในปัจจุบันเด็กตาติกาในพื้นที่ประสบปัญหาอ่อนด้อยในการใช้ภาษามลายูทั้งในการสื่อสาร และการเรียน การสอน เพราะมีความกังวลว่า หากมีการละเลย ไม่ใช้ภาษามลายูในการเรียน การสอน รวมทั้งการขับร้องอานาซีต เด็กอาจเกิดปัญหาความไม่เข้าใจภาษาตนเอง และภาษาอื่นอย่างถ่องแท้ ทำให้หลงลืมรากเหง้าวัฒนธรรมของตนเอง และภาษามลายูอาจสูญหายไปในที่สุด
- ตาติกาแต่ละแห่งควรมีการสร้างการมีส่วนร่วมในเรื่องการพัฒนา พื้นที่ตาติกาอย่างมีส่วนร่วม และจัดการดูแลในเรื่องอานาซีตอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ โดยการเรียกประชุม คณะกรรมการตาติกา คณะกรรมการชุมชน และตัวแทนผู้เพื่อหรือแนวทางการฟื้นฟู สนับสนุนอานาซีตในตาติกา และชุมชนอย่างต่อเนื่อง
- ชาวบ้านในชุมชน คณะกรรมการชุมชนควรมีการร่วมมือกันพัฒนาโครงการร่วมกันในการเขียนโครงการเพื่อการพัฒนา ส่งเสริมอานาซีต แก่บุตรหลานเยาวชนในชุมชน และส่งโครงการดังกล่าวเพื่อขอรับทุนสนับสนุนจากเทศบาลเมืองปัตตานี (เกาะชู :-

นามแฝง//2552 : สัมภาษณ์)

พื้นที่อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี

ผู้ให้ข้อมูลในพื้นที่อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี ได้ให้แนวคิด มุมมองต่อความกังวลใจต่อสภาพปัญหาของอานาซีต และผู้ขับร้องอานาซีตในปัจจุบัน และอนาคตว่า

“ จากประสบการณ์ในการดูแลด้านอานาซีตในตาติกาครูสสลาม พบว่า การสนับสนุนตาติกาที่ผ่านมามีการสนับสนุนในเรื่องอานาซีตของตาติกาที่นี้ ชาวบ้านจะจัดการเอง โดยเฉพาะช่วงวันร่าย และการจัดกิจกรรมในตาติกา เมื่อมีกิจกรรมใดตาติกาจะมีการเรียกประชุมชาวบ้านเพื่อขอความช่วยเหลือในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ”

โดยในเรื่องที่น่าส่งเสริมเพิ่มเติมในส่วนตาติกาครูสสลาม คือ เรื่องงบประมาณสำหรับสนับสนุนในเรื่องกิจกรรมอานาซีตของตาติกา โดยที่ผ่านมาก็มีชาวบ้าน และครูช่วยกันเสริมในส่วนที่ไม่เพียงพอ ปัญหาที่คิดว่าน่าจะแก้ไข และคิดทำร่วมกัน คือ ทำอย่างไรให้ชาวบ้านดูแลกวาดขันลูก ๆ ให้ขยันเรียนตาติกามากขึ้น และให้ความสำคัญกับอานาซีต

สำหรับข้อเสนอแนะมีผู้ให้ข้อมูลในพื้นที่ได้เสนอแก่ผู้ที่เกี่ยวข้องในเรื่องอานาซิด คือ

1. ไม่ควรมีการนำดนตรีมาใช้ในการอานาซิด นอกเหนือจากที่ศาสนานุญาต เพราะการร้องเพลงที่ไร้เสียงดนตรีจะให้ความรู้สึกที่กินใจมากกว่า เข้าถึงอารมณ์และถูกใจผู้ฟัง เช่น ในอดีต วงดนตรีที่มีลักษณะดังกล่าวนี้ ได้แก่ วงนุรฟาติยะ
2. ควรมีช่องทีวีที่มีการนำเสนออานาซิด เพื่อให้เป็นพื้นที่สำหรับเด็ก ๆ เยาวชนในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนใต้ เพื่อส่งเสริมการแสดงออกของเด็ก ๆ ซึ่งจะส่งผลให้ตาคิดามีกำลังใจที่มีผู้คอยดูแลเรื่องอานาซิด ทำให้เด็กเกิดพลังและกำลังใจในการเรียน
3. ควรมีการสนับสนุนเรื่องการซาเราะฮ์ ซาเยาะฮ์ เพื่อเผยแพร่ให้เด็ก เยาวชน และคนทั่วไป รู้จักซาเยาะฮ์ (การกล่าวไฮปาร์คที่มีเนื้อหาการปลุกใจเกี่ยวกับศาสนา ประวัติศาสตร์ ท่านศาสดา) ซึ่งมีความยากกว่าอานาซิด ซึ่งตาคิดาที่นี่ได้ให้การสนับสนุนตลอด

โดยที่ ความภูมิใจของตาคิดาที่นี่เกี่ยวกับอานาซิด คือ เคยส่งเข้าแข่งขันระดับจังหวัดที่มีการจัดแข่งขันกันที่มัจลิส (สำนักงานคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัดปัตตานี) ส่งประกวดที่ชุมชนยะหริ่งได้อันดับที่ 2

4. หากจะสืบทอดควรมีการจัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับอานาซิด ซึ่งการทำเป็นโครงการอานาซิด จะมีความเหมาะสมมากที่สุด และควรมีแนวทางการสนับสนุนรูปแบบอื่น ๆ เช่น การเชิญออก T.V. จะทำให้เข้าถึงพื้นที่และชุมชน เยาวชนมากขึ้น โดยมีการทำอย่างต่อเนื่อง สม่ำเสมอ และกระจายทุกพื้นที่ และอาจมีการเดินสายไปเผยแพร่วัฒนธรรม และจัดการแข่งในพื้นที่กรุงเทพฯ อีกด้วย

พื้นที่อำเภอยะรัง จังหวัดปัตตานี

ผลการลงพื้นที่เพื่อพูดคุย สัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องกับอานาซิด ในมหาวิทยาลัยอิสลามยะลา ตำบลเขาตวม อำเภอยะรัง จังหวัดปัตตานี ในเรื่องสภาพปัญหาเกี่ยวกับอานาซิด ได้ให้ข้อมูลที่น่าสนใจว่า

“ สภาพปัญหาอานาซิดในปัจจุบันเริ่มมีการความนิยมในเรื่องการนำดนตรีเข้ามาในการขับร้อง ซึ่งตามหลักการอิสลามได้มีการระบุอย่างชัดเจนว่าสิ่งใดที่อนุญาต และสิ่งใดที่ห้าม แต่ปัจจุบันเครื่องดนตรีที่นำมาใช้บางครั้งก็ไม่ได้อยู่ในเงื่อนไขการอนุญาตดังกล่าว ”

นอกจากนี้เยาวชน คนรุ่นใหม่ไม่มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับภาษามลายูที่แท้จริง ทำให้เกิดปัญหาด้านการสื่อสาร ขาดอรรถรสในการรับฟัง และเข้าใจภาษามลายู เพราะเนื้อหาอานาซิด ตั้งแต่ดั้งเดิม และส่วนใหญ่เป็นภาษามลายู โดยปัญหานี้ถือว่าเป็นปัญหาด้านการสื่อสาร ความหมายของอานาซิด

ทั้งนี้ โดยที่อานาซิดส่วนใหญ่เป็นภาษามลายู จึงเกิดปัญหา และเป็นคำถามว่าทำไมคนในพื้นที่ภาคใต้ตอนล่างในยุคปัจจุบันไม่ศึกษาภาษามลายูเพิ่มเติม เพื่อนำไปสู่การศึกษาเรียนรู้

วัฒนธรรม อันนำไปสู่การรู้จักและทำความเข้าใจรากเหง้าของตนเอง โดยเฉพาะการใช้ภาษาแม่ คือ ภาษามลายู อันจะทำให้เกิดความเข้าใจในการสื่อสารความหมายได้มากขึ้น

ปัญหาที่พบในปัจจุบัน คือ เด็กและเยาวชนไม่รู้ภาษามลายู การที่เด็กไม่รู้ภาษาแม่อย่างลึกซึ้ง จะทำให้เด็กไม่รู้ และไม่เข้าใจภาษา ซึ่งผลจากการไม่รู้ภาษาแม่ดังกล่าวส่งผลให้เด็กมลายูขาดความมั่นใจในการใช้ภาษา ตลอดจนไม่มีความรู้ ความเข้าใจทางด้านภาษามลายูที่อย่างแท้จริง”

โดยที่ อาจารย์ได้ให้ข้อเสนอแนะที่เกี่ยวข้องที่น่าสนใจเกี่ยวกับการพัฒนาอนาคตต่อไปในอนาคต ดังต่อไปนี้

1. รากเหง้าของอานาซิดต้องเป็นภาษาแม่ อิสลามไม่มีวัฒนธรรม ทุกอิบาดะฮ์ (การกระทำ) ที่ทำต้องมีการตั้งเจตนาทำเพื่ออัลลอฮ์

2. อิสลามจะล้างสิ่งสกปรกด้วยความสะอาด การรำลึกถึงอัลลอฮ์จะทำให้สบายใจ การร้องเพลง คือ ศิลปะ เราสามารถซิกิริ (กล่าวขอบคุณ สรรเสริญพระเจ้า) ด้วยเพลงได้ แต่ต้องไม่มีดนตรีเข้ามาปะปน

3. อานาซิดในสมัยปัจจุบันมีรูปแบบการขับร้องตามสมัยนิยมมากเกินไป ภาษาที่ใช้ในการขับร้องอานาซิด ควรเป็นภาษามลายูกลาง หากเป็นภาษามลายูถิ่นจะทำให้การเผยแพร่ทำให้แคบลง “การเสียภาษา ทำให้การสื่อสารเสีย” การสื่อสารที่ดี จะต้องมีการใช้ภาษาที่ดี

4. อิสลามสอนให้คนรำลึกถึงอัลลอฮ์อยู่ตลอดเวลา หากมีการใช้ดนตรีในการอานาซิด คือ กลอง คนตีกลองควรมีการรำลึกถึงอัลลอฮ์ รอซูลุลลอฮ์(ซ.ล.)*(ศาสดา) อยู่เสมอ และนี่ถึงโลกหน้า เป้าหมายอิสลาม คือ การกลับสู่อัลลอฮ์ การร้องเพลงจึงไม่ควรมีเนื้อหาและดนตรีที่ทำให้คนหลงลืมอัลลอฮ์ (อับดุลรามันห์ โตะหลง//2552 : สัมภาษณ์)

นอกจากนี้ ท่านผู้รู้ด้านอานาซิดในพื้นที่กูแบบอยอ ปรีกี ซึ่งเป็นอูสตาส (ครูสอนศาสนา) และผู้มีประสบการณ์ด้านอานาซิดในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้มาอย่างยาวนาน ได้สะท้อนให้เห็นสภาพปัญหาอานาซิดในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ในปัจจุบันว่า

“ สภาพปัญหาอานาซิดในปัจจุบันที่เราพบ คือ การแต่งตัวของผู้ขับร้องอานาซิด จะเห็นว่าในสมัยนี้เน้นการแต่งกายที่คูลี ดึงดูดใจแก่ผู้ชมและผู้ฟัง มีการสวมใส่กางเกง เสื้อผ้าที่สวย ๆ หลากหลายสี สันตามแบบฉบับของแต่ละวง และกลุ่มผู้ขับร้อง เรียกว่าเป็นวิวัฒนาการด้านการแต่งกาย ในขณะที่สมัยก่อนเน้นแต่ในเรื่องเนื้อหาและการขับร้องอานาซิดมากที่สุด ”

นอกเหนือจากนั้น ผู้ให้ข้อมูลได้แสดงถึงความเป็นห่วงต่ออานาซิดในอนาคตว่า

“ สิ่งที่กำลังจะเป็นพิเศษต่อการพัฒนาอานาซิดต่อไปในอนาคต คือ การผสมผสานความเป็นดนตรีสมัยใหม่มาใช้ในการขับร้อง ทำให้เกิดอานาซิดรูปแบบใหม่ที่มีดนตรีและท่วงทำนองมาใช้ นอกเหนือจากที่หลักการศาสนาได้อนุญาต ซึ่งโดยที่ทัศนะส่วนตัวแล้วไม่ใช่อันแน่นอน เพราะ

หลักการศาสนาอิสลามได้มีการระบุอย่างชัดเจนในเรื่องดนตรี นอกจากนี้การนำนวัตกรรมเรื่องการผสมผสานการขับร้องอานาซิดกับดนตรีสมัยใหม่จะส่งผลให้ผู้ขับร้องอานาซิดเกิดความรู้สึกตะกังกับ โบริ (ความทะนงตัว) ซึ่งเป็นสิ่งที่อิสลามได้ห้ามไว้เช่นกัน ที่น่าเป็นห่วง คือ เนื้อหาอานาซิดในปัจจุบันเน้นเนื้อหาการจับเกี่ยวพาราสิกันเป็นหลัก โดยเฉพาะเพลงที่เน้นกลุ่มผู้ขับร้อง และผู้ฟังที่เป็นเยาวชน หนุ่มสาว ซึ่งผิดไปจากเจตนารมณ์เดิมของอานาซิดที่ต้องการให้หันมาสู่แนวทางอันดีงามตามที่ศาสนาได้กำหนดไว้” (มะ: นามแฝง//2552 : สัมภาษณ์)

4.1.6 อานาซิดกับการปรับเปลี่ยน และเปลี่ยนแปลง

ผู้วิจัยได้ตั้งคำถามสำหรับสัมภาษณ์ข้อมูลในเรื่องอานาซิดกับการปรับเปลี่ยน และการเปลี่ยนแปลง เพื่อต้องการทราบพัฒนาการของอานาซิดตั้งแต่อดีต จนถึงปัจจุบันในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ว่ามีการเผชิญปัจจัยต่าง ๆ และมีการปรับเปลี่ยนในรูปแบบใดไปบ้าง และจะมีวิธีการอย่างไรเพื่อให้อานาซิดสามารถคงอยู่ และสามารถตอบสนองตามวัตถุประสงค์และเจตนารมณ์เดิม

โดยคำถามดังกล่าวนอกเหนือจากงานวิจัยจะได้รับข้อมูลเกี่ยวกับการปรับเปลี่ยนของอานาซิดในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้แล้ว ผู้วิจัยยังจะได้รับข้อเสนอแนะอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงของอานาซิดให้เหมาะสมกับสภาพบริบทของสังคม และวัฒนธรรมพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยที่สามารถคงวัตถุประสงค์ และเจตนารมณ์เดิมของอานาซิดได้อีกด้วย

ซึ่งผลจากการเก็บข้อมูลในพื้นที่เป้าหมายปรากฏ กลุ่มเป้าหมายในพื้นที่กูแบบอยอ อำเภอยะรัง ได้ให้คำตอบที่ชัดเจนที่สุดเกี่ยวกับเรื่องนี้ ดังต่อไปนี้

ผู้เป็นอุstadas ที่ทำหน้าที่ในการสอน และดูแลกลุ่มศิลาปินอานาซิดประจำโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามกูแบบอยอได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวว่า

“ หากเราจะปฏิบัติตามผู้ที่มีอิลมุ (มีความรู้ด้านศาสนา) เราจะชอบรูปแบบการอานาซิดสมัยก่อน ที่มีลักษณะเด่น คือ

1. ฟังสบาย
2. มีประโยชน์ที่เน้นเกี่ยวกับศาสนา

ซึ่งเราเองก็คิดว่าเป็นการเหมาะสม ”

แต่ในส่วนของศิลาปินอานาซิดเยาวชน ได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องเหล่านี้ว่า

“ การปรับเปลี่ยนดังกล่าว ก็มีในเรื่องการแต่งตัวที่มีสีสันมากขึ้น เพื่อดึงดูดใจผู้ฟัง ผู้ชม และมีการใส่ท่วงทำนองบ้าง ในกรณีที่ผลิตอานาซิดลงในซีดี เพื่อให้มีเสียงที่ไพเราะ และทันสมัย โดยการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่เข้ามาช่วย แต่โดยความเห็นส่วนตัวแล้ว คิดว่าอานาซิดที่ไร้เสียงดนตรีเป็นสิ่งที่ดีที่สุดสำหรับการฟัง ”

ซึ่งแนวคิดดังกล่าวเป็นสิ่งที่ยอมรับได้เป็นอย่างดีเกี่ยวกับรูปแบบที่แปรเปลี่ยนไปของอานาซิดในสมัยปัจจุบัน กับความรู้สึกและความต้องการผู้คนในฐานะผู้ผลิตอานาซิดในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้แห่งนี้

4.1.7 บทบาทของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม และเยาวชนในการสร้างสรรค์ และอนุรักษ์ สืบทอดอานาซิด

สำหรับบทบาทของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม และเยาวชนในการสร้างสรรค์ อนุรักษ์ และสืบทอดอานาซิด นั้น ผู้วิจัยได้มีการสอบถาม และสัมภาษณ์ รวมทั้งการสัมภาษณ์กลุ่มย่อย ผู้รู้ และอุstad ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง และประสบการณ์เกี่ยวกับเรื่องอานาซิดในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ทั้งนี้ เนื่องจากการวิเคราะห์ข้อมูลดังกล่าวผู้วิจัยพิจารณาแล้วเห็นว่า อาจไม่เพียงพอต่อการวิเคราะห์ในเรื่องบทบาทของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามต่ออานาซิด

เนื่องจากเป็นที่ประจักษ์กันดีว่า ในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ตาดีกาถือได้ว่าเป็นสถาบันการศึกษาที่มีความสำคัญ และมีบทบาทในการนำอานาซิดมาใช้ในกิจกรรมต่าง ๆ รวมทั้งมีส่วนสำคัญในการหนุนเสริมให้มีการนำอานาซิดมาใช้ในการอบรม ปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม เยาวชน และชุมชนในพื้นที่อีกด้วย ด้วยเหตุดังกล่าว ผู้วิจัยจึงได้ทำการเก็บข้อมูลเพิ่มเติมจากผู้บริหาร และครูตาดีกาในพื้นที่กลุ่มเป้าหมาย ทั้งนี้ เพื่อให้ข้อมูลมีความสมบูรณ์มากที่สุดตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ ซึ่งผลการเก็บข้อมูล ปรากฏดังต่อไปนี้

พื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี

ในการเก็บข้อมูลในเรื่องนี้ ผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลในส่วนของข้อมูลบทบาทตาดีกาในพื้นที่อำเภอเมือง ในการสร้างสรรค์ อนุรักษ์ และสืบทอดอานาซิดในพื้นที่ โดยได้แนวคิดที่น่าสนใจเกี่ยวกับเรื่องนี้ คือ

ผู้บริหาร และครูตาดีกาบือติงวอเกะ ได้กล่าวเกี่ยวกับเรื่องนี้ว่า

“ โดยรูปแบบ และวิธีการสอนของตาดีกา จะมีการเน้นการสอนอานาซิดเป็นอย่างมาก โดยในการจัดกิจกรรมของตาดีกาแต่ละครั้ง สิ่งหนึ่งที่ขาดไม่ได้ คือ การขับร้องเพลงอานาซิดของนักเรียน ซึ่งครูจะใช้วิธีการสอนในหลากหลายรูปแบบ เช่น การร้องเป็นตัวอย่างให้นักเรียนฟัง การเปิดเทปเพลงอานาซิดให้นักเรียนฟัง เพื่อหัดร้องตามโดยการฟังซ้ำ ๆ นอกจากนี้ครูจะมีการสอนในเรื่องอื่น ๆ เช่น ทักษะการปฏิบัติตัวเมื่อขึ้นเวที เทคนิคการประสานเสียง การเลือกเพลงที่มีความเหมาะสมกับเด็กแต่ละคน แต่ละกลุ่ม ซึ่งครูส่วนใหญ่ที่สอนตาดีกาในปัจจุบันเป็นเยาวชนคนรุ่นใหม่ในพื้นที่จึงมีความกระตือรือร้นในการฝึกเด็ก แต่อาจขาดทักษะในเรื่องการขับร้องบ้าง อาศัย

ประสบการณ์ในการเคยเป็นเด็กตาดีกาที่คุ้นเคยกับเรื่องอานาซิด และการฟังเพลงอานาซิดบ่อย ๆ และการพบปะเครือข่าย ๆ เพื่อนครูตาดีกา จึงทำให้สามารถผ่านกระบวนการในส่วนนี้ได้

ซึ่งที่ผ่านมาเมื่อตาดีกาได้รับการติดต่อให้มีการส่งเด็กนักเรียนเพื่อเข้าร่วมกิจกรรมอานาซิดกับกลุ่มเครือข่ายโรงเรียนตาดีกาในพื้นที่ ตาดีกาแห่งนี้ก็ได้ให้การสนับสนุน และส่งเด็กไปตลอด แต่ในการส่งเด็กไปร่วมกิจกรรมทุกครั้ง ทางผู้บริหารและครูตาดีกาจะมีการคัดกรองสถานที่ หรือกลุ่มองค์กรผู้จัดทุกครั้ง ว่ามีความเหมาะสมที่จะไปร่วมหรือไม่ กิจกรรมต้องไม่เสี่ยงต่อปัญหาและสถานการณ์ความไม่สงบ องค์กรที่จัดต้องวางตัวเป็นกลาง เพื่อความปลอดภัยต่อตัวเด็กและครู และเป็นการสร้างความมั่นใจแก่หน่วยงานความมั่นคงของรัฐซึ่งคอยจับตาดูการดำเนินงานของตาดีกาในพื้นที่ตลอดเวลา ซึ่งถือว่าเป็นการกรองที่สำคัญในระดับหนึ่งของตาดีกาที่นี่ ในภาวะของสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่ในขณะนี้ ”

นอกจากนี้ ผู้บริหารและครูตาดีกาแห่งนี้ยังกล่าวเพิ่มเติมด้วยว่า ปัญหาอย่างหนึ่งในการสร้างสรรค์ตาดีกาในพื้นที่แห่งนี้ คือ คุณภาพของเด็ก เยาวชน ที่จะสื่อสารอานาซิดไปสู่ผู้ฟัง ที่มีความอ่อนด้อยด้านภาษาว่าเด็กสมัยก่อนมาก ซึ่งมีสาเหตุมาจากปัจจัยหลายประการตามที่ได้กล่าวมาแล้วในประเด็นปัญหาของอานาซิดในปัจจุบัน ฉะนั้นสิ่งที่ควรคำนึงเป็นอย่างยิ่งในการที่จะให้ตาดีกา และเยาวชนเข้ามามีบทบาทในการสร้างสรรค์อานาซิดในพื้นที่แห่งนี้ ต้องมีการเน้นย้ำและให้ความสำคัญแก่การพัฒนาด้านการใช้ภาษาแก่ผู้ที่จะสืบทอดด้วย

ซึ่งที่กล่าวมาแล้ว ถือได้ว่าเป็นบทบาทที่สำคัญของตาดีกา และเยาวชนที่ศึกษาในตาดีกาในการมีส่วนร่วมเพื่อการสร้างสรรค์ และการสืบทอดอานาซิดในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้แห่งนี้ ในส่วนของการสร้างสรรค์เพื่อให้เกิดการพัฒนาการของอานาซิดในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้นั้น ตาดีกาบือติงวอเก๊ะหะได้มีประสบการณ์ในการแต่งเพลงอานาซิดเพื่อขับร้องในตาดีกาจำนวน 1-2 เพลง แต่เนื่องจากการแต่งเพลงเป็นเรื่องที่ยาก ซึ่งต้องใช้ความสามารถและเวลาในการแต่งมาก ซึ่งครูอาจมีความไม่สะดวกในเรื่องนี้ แต่ครูตาดีกาได้ใช้วิธีการเปิดเพลงจากซีดีสอนเด็กแทน

ทางด้านเยาวชนซึ่งเป็นนักศึกษา และเป็นศิลปินอานาซิดตัวแทนวงอานาซิดฟิคลิส ได้ให้ข้อมูลที่น่าสนใจเกี่ยวกับบทบาทของเยาวชนในการสร้างสรรค์อานาซิดในพื้นที่แห่งนี้ ในฐานะที่คลุกคลีกับอานาซิดมาตั้งแต่สมัยเรียนตาดีกา ซึ่งปัจจุบันเป็นนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี โดยการจัดตั้งวงอานาซิดฟิคลิสนี้เกิดจากการรวมตัวของสมาชิกในวงจำนวน 4 คน ซึ่งสมาชิกมีทั้งที่มาจากคณะเดียวกัน และศึกษาต่างคณะฯ แต่ด้วยจุดประสงค์ในการต้องการเผยแพร่วัฒนธรรมการขับร้องซึ่งเป็นมรดกเฉพาะในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ และการเผยแพร่เนื้อหาของอานาซิดที่เกิดคุณประโยชน์ด้านการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม และสร้างแรงบันดาลใจแก่เด็ก เยาวชน และคนทั่วไปทั้งภายในและภายนอกพื้นที่ ภายใต้บริบทของศิลปะการขับร้องที่ไม่ขัดกับหลักการศาสนา จึงก่อให้เกิดการก่อตั้งวงนี้ขึ้น

ตัวแทนศิลปินเยาวชนวงฟิสิกส์ร่วมพูดคุยให้ข้อมูลเกี่ยวกับอานาซิด

โดยบทบาทด้านการสร้างสรรค์ และสืบทอดอานาซิดในสังคมในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ตัวแทนนักศึกษาจากวงดังกล่าวได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องนี้ว่า

“ รู้จักอานาซิดตั้งแต่สมัยเด็ก ๆ เมื่อครั้งเรียนคาถา เคยขับร้องเมื่อตอนเรียนคาถา สนใจ และคิดว่าเยาวชนมุสลิมมีความจำเป็นที่จะต้องเรียนรู้ และการขับร้องอานาซิดเนื่องจากเป็นวัฒนธรรมที่บ่งบอกถึงเอกลักษณ์ด้านภาษา และวัฒนธรรมของชาวมุสลิมในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้

สิ่งที่ยากเห็นเกี่ยวกับอานาซิด คือ อยากให้อานาซิดเป็นการขับร้องที่เยาวชนให้ความใส่ใจ และสนใจที่จะเรียนรู้ อนุรักษ์ เพราะอานาซิดมีเนื้อหาในการอบรมคุณธรรม จริยธรรมเยาวชนให้เป็นคนดี ซึ่งเป็นสิ่งที่อิสลามได้กำหนดไว้ในหลักการศาสนา” (ซัลมาน ศรีระโก//2552 :สัมภาษณ์)

ในส่วน of เยาวชน และวงฟิสิกส์ในการมีส่วนร่วมสร้างสรรค์ และสืบทอดอานาซิดในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ หัวหน้าวงฟิสิกส์ได้กล่าวว่า

“ เราพยายามผลิตอานาซิดเป็นภาษาไทยออกมา เพื่อเป็นการสร้างความเข้าใจ และเผยแพร่วัฒนธรรมของมุสลิมในพื้นที่แก่ชนต่างศาสนา และประชาชนในต่างพื้นที่ เช่น ที่ผ่านมามีการแต่งเพลง คนดีของสังคม และพยายามสร้างความตระหนักให้เห็นว่าอิสลาม และทุกศาสนาสอนคนให้เป็นคนดี และได้มีการจัดทำอัลบั้มซีดีเพื่อเผยแพร่ และจำหน่าย ได้ทำการแจกจ่ายซีดีเพลงดังกล่าวแก่สถานีวิทยุต่าง ๆ เช่น รายการทางสถานีวิทยุ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ”

ทั้งนี้ มุมมอง แนวคิดของวงฟิสิกส์ในฐานะเป็นศิลปินด้านอานาซิด และตัวแทนเยาวชนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่มีการคลุกคลีกับอานาซิดตั้งแต่วัยเด็ก ได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของอานาซิดกับเยาวชนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ว่า

“ สำหรับบทบาทอานาซิดต่อตนเอง และเยาวชน ในส่วนของตัวพวกเราเอง คือ สมาชิกในวงฟิสิกส์ เริ่มการขับร้องอานาซิดตั้งแต่ยังเด็ก ๆ ในช่วงการเรียนคาติกาาก็มีการร้องอานาซิดเรื่อย ๆ โดยไม่ได้เข้าใจความหมาย และเนื้อหาสาระอะไรมากนัก พอเราโตขึ้นก็คิดว่าอานาซิดมีบทบาทต่อสังคม เพราะเราอยู่ท่ามกลางความเป็นพหุวัฒนธรรม เนื้อหาอานาซิด จะเน้นเกี่ยวกับเรื่องศาสนา อิสลาม การละฮั้วฮั้ว ความเป็นตัวตน เพื่อการอยู่ร่วมกันในสังคม เนื้อหาอานาซิดไม่ไร้สาระเหมือนเพลงทั่ว ๆ ไป ซึ่งเนื้อหาบางเพลงก็ได้มีการดัดแปลงในเชิงเนื้อหาให้มีสาระ และกระตุ้นจิตสำนึกของการเป็นมุสลิมที่ดี

ในส่วนของวงที่ดำเนินการอยู่ในขณะนี้เพลงที่ขับร้องเป็นเพลงที่แต่งขึ้นเองโดยอาจารย์ที่ปรึกษา และผู้จัดการวง ซึ่งผู้จัดการวงเป็นอาจารย์ที่เคยสอนในสมัยมัธยม ตอนที่เรียนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ซึ่งอาจารย์จะเป็นผู้จัดการที่คอยดูแลและให้คำปรึกษาเรื่องอานาซิดแก่เรามาตลอด ตั้งแต่สมัยเรียนมัธยม และในปัจจุบันนี้ เมื่อเราได้เข้ามาศึกษาในวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี จึงมีอาจารย์ที่ปรึกษาคอยดูแล และให้คำแนะนำแก่วงฯ และท่านอาจารย์ทั้งสองได้มีการแต่งเพลงอานาซิดให้แก่วง ซึ่งส่วนใหญ่เป็นเพลงภาษามลายู และมีบ้างเป็นภาษาไทยและภาษาอาหรับ โดยเนื้อหาเป็นการเชิญชวนให้ทำความดีเป็นหลัก

ทางด้านรูปแบบในการสืบทอดอานาซิด เพื่อการคงไว้ และพัฒนาการของอานาซิดในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้แห่งนี้ ที่วิทยาลัยอิสลามศึกษามีการจัดคอนเสิร์ตทุกปี และมีการเชิญโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในพื้นที่ 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ให้เข้าร่วมกิจกรรม ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งในการปลูกฝังเยาวชนให้ชอบอานาซิด และสนับสนุนให้เยาวชนกล้าแสดงออก

นอกจากนี้ ในส่วนของวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ก็ได้มีส่วนร่วมที่สำคัญในการอนุรักษ์ และสืบทอดอานาซิดให้คงอยู่ในพื้นที่แห่งนี้ โดยวิธีการต่าง ๆ เช่น ให้การสนับสนุนในเรื่องอานาซิดโดยการสนับสนุนให้มีการจัดตั้งชุมนุมอานาซิด รับผิดชอบโดยสโมสรนักศึกษาวิทยาลัยอิสลามศึกษาชั้นปีที่ 3 รับผิดชอบการแข่งขันอานาซิด ในขอบเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งที่ผ่านมาได้มีการเชิญ โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จำนวน 10 โรงเรียนในพื้นที่ มาแข่งขัน โดยวิทยาลัยฯ สนับสนุนค่าเดินทาง อาหาร เกียรติบัตร ของรางวัลต่าง ๆ โดยศิลปินกลุ่มนี้ได้ให้ข้อมูลเพิ่มเติมว่า (อับรอฮิม เสนอ//2552 : สัมภาษณ์)

“ ในฐานะที่เป็นเยาวชน เราก็มีส่วนร่วมในการร่วมสืบทอด และอนุรักษ์อานาซิดตามความสามารถของเรา คือ การจัดคอนเสิร์ตแก่เด็กละเยาวชนที่นราธิวาส และมีการสอน อบรม ใน

ชุมนุมอานาซิดที่วิทยาลัยอิสลามศึกษา โดยส่วนตัวแล้ว อยากเน้นให้เยาวชนรู้จักอานาซิดที่ถูกต้องตามหลักการศาสนาอิสลาม และเน้นเนื้อหาเกี่ยวกับการสอนให้เป็นคนดี

ทั้งนี้ ต้องยอมรับว่าอานาซิดเองก็มีการเปลี่ยนแปลงเช่นเดียวกันกับสื่อกระแสอื่น ๆ ที่เราเองก็ต้องมีการปรับตัวให้ทันการณ์ โดยไม่ให้กระทบกับหลักการเดิม และพยายามหาแนวทางและวิธีการให้เด็ก เยาวชนสามารถเข้าถึงอานาซิดได้มากขึ้น โดยเราเองก็มีการผลิตงานให้ดี และมีคุณภาพมากขึ้น มีเนื้อหาที่ปัจจุบัน ทุกคน ทุกศาสนาสามารถเข้าถึง เข้าใจเนื้อเรื่องได้ ส่วนวิธีการในการสืบทอด ที่คิดว่าเหมาะสมในปัจจุบัน คือ การจัดการประกวด การมอบรางวัลเพื่อสร้างการดึงดูดและกำลังใจ ตลอดจนการมอบทุนการศึกษาแก่เยาวชนที่เข้าร่วม และชนะการประกวด ”

สำหรับแนวทาง และการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ สืบทอดอานาซิดให้คงอยู่ในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ นั้น ศิลปินอานาซิดวงพิคลิสได้เสนอว่า อยากให้ทุกภาคส่วนให้ความสำคัญและสนับสนุนในเรื่องการอานาซิดให้มาก ๆ โดยเฉพาะแก่เด็กและเยาวชน โดยมีการจัดกิจกรรมที่เกี่ยวกับอานาซิด และชุมชน ผู้ปกครองให้ความสำคัญและสนับสนุนในเรื่องนี้ให้มาก ๆ

สิ่งที่กล่าวมานี้เป็นแนวทางหนึ่งที่สำคัญในการสร้างสรรค์ และสืบทอดอานาซิดในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้แห่งนี้ ซึ่งคาดคิดว่าได้มีส่วนสำคัญในการร่วมสืบทอดเจตนารมณ์ดังกล่าว

พื้นที่อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี

ในส่วนของพื้นที่ตาดีกาตะละอาโหร์ หรือตาดีกาดารุสสลาม อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี ได้มีแนวคิดเกี่ยวกับเรื่องบทบาทของตาดีกา และเยาวชนในการสร้างสรรค์ สืบทอดอานาซิดในพื้นที่แห่งนี้ คือ

“ ตาดีกา เด็ก และเยาวชนที่นี้ถือได้ว่าเป็นผู้ที่ส่วนสำคัญในการขับเคลื่อนอานาซิดให้มีการพัฒนาที่ดีขึ้น โดยสิ่งที่เห็นได้ชัด คือ ทางตาดีกาได้มีการจัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับอานาซิดมาโดยตลอด โดยเฉพาะงานโรงเรียน งานเครือข่ายตาดีกา จะเห็นว่ามีอานาซิดเข้ามาเกี่ยวข้องกับทุกครั้งที่ในบทบาทของความเป็นวิชาการ บทบาทของการเป็นสิ่งบันเทิงใจที่แฝงไว้ด้วยเนื้อหาสาระในการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมแก่เด็ก และเยาวชน ตลอดจนประชาชนพ่อแม่ผู้ปกครองที่ได้เข้ามาชม ฟัง และมีส่วนร่วมในการสนับสนุนอานาซิดแก่บุตรหลาน

นอกจากนี้ทางตาดีกาที่นี้เองก็ได้มีการแต่งเพลงสำหรับการขับร้องในโรงเรียน โดยแต่งเนื้อหา และยืมทำนองอานาซิดจากประเทศมาเลเซีย เพลงที่แต่งแล้ว เช่น เพลง Hidup Insan, Bersatu Teguh จริง ๆ แล้วก็อยากแต่งเพลงและทำนองเอง แต่การแต่งทำนองเป็นเรื่องยาก ต้องใช้เวลา ความสามารถของคนแต่งเพลง และบริบททางอารมณ์ และสิ่งแวดล้อม ในการแต่งเพลง ส่วนใหญ่เนื้อเพลงมีเนื้อหาเกี่ยวกับการสร้างแรงบันดาลใจให้แก่เด็ก โดยใช้บริบทของโรงเรียนเป็นสื่อ ซึ่งสิ่งเหล่านี้ถือได้ว่าเป็นส่วนสำคัญในการสร้างสรรค์ สืบทอดอานาซิดให้มีการพัฒนา และคงอยู่

ในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยที่การดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ด้านอานาซิดของตาดีกา เป็นเหมือนส่วนหนึ่งในการแก้ไขปัญหาด้านอานาซิดในพื้นที่ให้ดีขึ้นอีกด้วย

โดยแนวทางในการสืบทอดที่ต้องการเสนอให้มีการสนับสนุนอานาซิดในพื้นที่แห่งนี้ได้แก่

1. ควรมีการจัดการประกวด เพื่อการแข่งขันอานาซิด
2. มีการจัดกิจกรรมอานาซิดบ่อย ๆ โดยเฉพาะในภาคฤดูร้อน เพื่อฝึกความมั่นใจ สร้างความกล้าแก่เด็ก (การี วายะ โยะ//2552 : สัมภาษณ์)

พื้นที่อำเภอยะรัง จังหวัดปัตตานี

พื้นที่อำเภอยะรัง จังหวัดปัตตานี ผู้วิจัยได้สืบค้น รวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ และการประชุมกลุ่มย่อยในพื้นที่ ตำบลเขาควม อำเภอยะรัง จังหวัดปัตตานี ซึ่งเป็นอาจารย์มหาวิทยาลัยอิสลามยะลา ผู้บริหาร ครูตาดีกา และผู้บริหารสถาบันปอเนาะแบบดั้งเดิม ได้กล่าวเกี่ยวกับบทบาทของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ตาดีกา และเยาวชนในการสร้างสรรค์ และอนุรักษ์อานาซิดอย่างน่าสนใจว่า

“ สำหรับอานาซิดแล้ว ถือได้ว่ามีบทบาทเป็นอย่างยิ่งต่อพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ เนื่องจากเป็นบทเพลง และการขับร้องที่ใช้ในการสอนเด็กที่ไม่ใช่เครื่องดนตรีประกอบการขับร้อง ซึ่งถูกต้องตามหลักการศาสนาอิสลาม โดยมีเนื้อหาการสอนเกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรม ประวัติท่านศาสดา โดยเฉพาะในพื้นที่จังหวัดปัตตานีได้มีการผู้แต่งเนื้อร้องอานาซิดเพื่อใช้ในการขับร้องเพื่อสอนเด็ก ๆ อนุบาลในโรงเรียนนานแล้ว เช่น ที่โรงเรียนอนุบาลแสงสันติปอซัน เป็นต้น”

นอกจากนี้ อูสตาส ในพื้นที่ตำบลปรีกี อำเภอยะรัง จังหวัดปัตตานี หรือปอเนาะกูแบบบอยอ ได้กล่าวเพิ่มเติมเกี่ยวกับเรื่องบทบาทของปอเนาะ หรือโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม และเยาวชนในการสร้างสรรค์ ส่งเสริมอานาซิดในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ว่า

“ บางครั้งถ้าเราดึงคุณเยาวชนด้วยเพลงอานาซิด หากมีเยาวชนอยู่ 100% เราสามารถดึงเยาวชนให้เข้ามาร่วมตรงนี้ได้ประมาณ 30-40 % โดยที่ ปอเนาะของเราสามารถส่งเสริมในเรื่องการอานาซิดได้ โดยเฉพาะในเรื่องการอบรม ซึ่งทางโรงเรียนเสนอว่า ควรมีการจัดอบรมเรื่องอานาซิดแก่ครู นักเรียนในปอเนาะ เพื่อเพิ่มพูนความรู้ในเรื่องนี้ ”

ทั้งนี้ ในโรงเรียนนี้มีชุมนุมอานาซิด ส่วนใหญ่นักเรียนชอบที่จะเข้าร่วมชุมนุมนี้ และอูสตาสเองก็เข้าไปมีส่วนร่วมในการแนะนำการดำเนินกิจกรรมของชุมนุมในบางครั้ง บางครั้งเด็ก ๆ ก็ทำโครงการเกี่ยวกับอานาซิด โดยส่วนใหญ่แล้วจะมีการอานาซิดในงานตาดีกา โรงเรียน งานปอเนาะ

โดยเฉพาะในตอนนี้ ปี 2552 เราก็จะมีการเริ่มสนับสนุนอานาซิดกันใหม่ โดยจะสอนอานาซิดแก่เด็กผู้หญิงตัวเล็ก ๆ ซึ่งถือว่าเป็นการสร้างเด็กให้มีการชิมชาบ ชิมซัซตั้งแต่แรกเริ่ม วังที่ทางโรงเรียนคิดอยากทำ และยังคงอยู่ คือ ตอนนี้โรงเรียนเรายังไม่ได้มีการทำประวัติความเป็นมาของวงอานาซิดประจำโรงเรียน และพัฒนาการเรื่องอานาซิดในโรงเรียนของเรา

ในเรื่องการมีส่วนร่วมในการสร้างสรรค์อานาซิดนั้น เรามีเพลงที่แต่งเอง ส่วนใหญ่จะเป็นการร่วมมือแต่งเพลงมากกว่า เพราะในโรงเรียนแห่งนี้ก็มีอุstadหลายท่านที่มีความรู้ ประสบการณ์และความสามารถด้านอานาซิด ที่สามารถเข้ามาช่วยในเรื่องการแต่งเพลงได้ ตอนนี้ก็มีจำนวนหลายเพลง จำนวนมากกว่า 30 เพลง พอเราจะไปแข่งที่ไหนเราก็แต่งเพลงใหม่ตลอด สิ่งนี้ก็ถือเป็นวิวัฒนาการที่สำคัญของวงอานาซิดในโรงเรียนของเรา”

ในส่วนของประเทศเรื่องอานาซิดของโรงเรียนกูเบบอยอ และข้อเสนอแนะอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับอานาซิดนั้น อุstadได้ให้ข้อมูลในเรื่องนี้ว่า

“ เราเริ่มการแข่งขันจากเวทีเล็ก ๆ และไปสู่เวทีที่ใหญ่ที่สุด จริง ๆ แล้วหากเป็นไปได้เราต้องการแข่งขันที่กรุงเทพฯ บ้าง เด็ก ๆ จะได้สนุกสนานและมีกำลังใจ เด็กคนอื่น ๆ ที่ไม่ได้เข้าร่วมวงอานาซิดจะได้อยากร้องเพลงอานาซิดบ้าง ถ้าเป็นสมัยก่อน หากเราชนะที่เขต 12 เราก็ได้ไปแข่งที่กทม. เดียวนี้ไม่มีแล้ว ถ้าได้ไปแข่งกรุงเทพฯ เราก็ได้ไปเผยแพร่การแต่งกายแบบมลายู และความแตกต่างด้านวัฒนธรรมได้ ”

ทางด้านเยาวชนกับบทบาทในการสร้างสรรค์ และสืบทอดอานาซิดให้คงอยู่ และมีการสืบทอดต่อไปในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ นั้น ตัวแทนเยาวชนซึ่งเป็นนักศึกษาจากมหาวิทยาลัยอิสลามยะลาในพื้นที่ตำบลเขาตวม อำเภอชะอวด จังหวัดปัตตานี ได้กล่าวแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องนี้ว่า

“ เริ่มรู้จักตั้งแต่สมัยเด็ก ๆ เมื่อครั้งเรียนดาดิคา โดยในส่วนตนเองกับอานาซิดนั้นเคยขับร้องเมื่อตอนเรียนดาดิคา ซึ่งในการหัดขับร้องอานาซิดในช่วงแรกนั้นครูดาดิคา พี่ ๆ เพื่อน ๆ เมื่อครั้งเรียนดาดิคาเป็นผู้ที่สอนให้ โดยส่วนตัวแล้วสนใจอานาซิด และคิดว่าเป็นสิ่งจำเป็นที่เยาวชนต้องเรียนรู้ สืบทอดเรื่องอานาซิด โดยเฉพาะเยาวชนมุสลิมมีความจำเป็นที่จะต้องเรียนรู้ และการขับร้องอานาซิดเนื่องจากเป็นวัฒนธรรมที่บ่งบอกถึงเอกลักษณ์ด้านภาษา และวัฒนธรรมของชาวมุสลิมในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้

นอกจากนี้ คิดว่าอานาซิดเป็นประโยชน์กับเยาวชน และสังคมมุสลิมในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ เพราะทำให้เยาวชนสามารถผ่อนคลาย เรียนรู้เรื่องคุณธรรมจริยธรรมอิสลาม พร้อมทั้งการรักษาไว้ซึ่งเอกลักษณ์ของมุสลิมในพื้นที่ สำหรับสิ่งที่อยากเห็นต่อก้าวต่อไปของอานาซิดคือ ให้อานาซิดเป็นการขับร้องที่เยาวชนให้ความสนใจ และสนใจที่จะเรียนรู้ อนุรักษ์ เพราะอานาซิดมีเนื้อหาในการอบรมคุณธรรม จริยธรรมเยาวชนให้เป็นคนดี ซึ่งเป็นสิ่งที่อิสลามได้กำหนดไว้ในหลักการศาสนา”

โดยที่เยาวชนจากโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามรูปแบบย่อยซึ่งเป็นกลุ่มศิลปินอานาซิดในระดับโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ และมีรางวัลเกียรติยศหลายรางวัลยืนยันความสามารถของเยาวชนกลุ่มนี้หรือวง Kumpulan Darussala Lirik : Kumpulan Darussalam ได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องนี้ว่า

“ เริ่มรู้จักอานาซิดตั้งแต่ตอนเด็ก ๆ โดยเราเริ่มฟังเขาขับร้องก่อน และมาหัดร้องกันเองส่วนตัวแล้ว เราเองก็สนใจที่จะขับร้องอานาซิดอยู่แล้ว ไม่ต้องมีการบังคับ ซึ่งที่ชอบอานาซิดเพราะทำนองดี ฟังครั้งแรกแล้วคิดใจ รวมทั้งเนื้อหา ความหมายของเพลงก็ชอบด้วย

ในฐานะที่เราเป็นเยาวชน คิดว่าเป็นความจำเป็นที่เยาวชนจะต้องมีการสืบทอดในเรื่องอานาซิด สำหรับรูปแบบอานาซิดที่เหมาะสมกับเยาวชนยุคนี้และแนวอานาซิดที่ชอบ คือ อานาซิดที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการทำความดี ทางด้านการศึกษา ซึ่งเท่าที่สังเกตโดยทั่ว ๆ ไป เยาวชนที่ชอบอานาซิดส่วนใหญ่จะเป็นผู้ที่เสียงดี เสียงที่ไม่ค่อยดีก็จะมีบ้าง แต่น้อย กลุ่มเยาวชนที่เสียงไม่ดีแต่ชอบอานาซิดนี้ ส่วนมากจะไม่ค่อยสนใจว่าเสียงดีหรือไม่ดี มีนิสัยชอบฟังเพลง พอฟังแล้วรู้สึกอยากจะร้องเองบ้าง

โดยที่กลุ่มศิลปินเยาวชนได้กล่าวเกี่ยวกับรูปแบบอานาซิดที่เหมาะสมแก่ยุคปัจจุบัน ดังนี้

“ อานาซิดที่เหมาะสมกับวัยรุ่นยุคนี้ คือ เนื่องจากสมัยนี้เด็กจะสนใจดนตรีสมัยใหม่มากกว่ารูปแบบอานาซิดจึงควรเป็นอานาซิดที่มีดนตรีบ้างนิดหน่อย และทำนองดี แต่ฟังทำนองก็ชอบ ในส่วนของวงอานาซิดในโรงเรียนนี้ สามารถร้องอานาซิดได้ทุกรูปแบบ ทุกยุค

ในอนาคตในฐานะที่เป็นเยาวชน และเป็นคนในพื้นที่ หากเป็นไปได้ ไม่อยากให้อานาซิดสูญหายไป อยากให้มีการอนุรักษ์ไว้ โดยเฉพาะในส่วนของเด็กดาดิคาที่ควรมีการเน้นและให้ความสำคัญในเรื่องการอานาซิดในการอบรมสั่งสอนให้เป็นคนดีมีคุณธรรม จริยธรรม โดยเฉพาะหากจะมีการส่งเสริมในเรื่องอานาซิด โดยการรวมกลุ่มอานาซิดกับโรงเรียนอื่น และมีสมาคมอานาซิด 3 จังหวัดชายแดนใต้ คิดว่าจะเป็นสิ่งที่ดี เพราะหากมีชมรมอานาซิด และมีการขยายออกไปยังที่อื่น ๆ จะเป็นเหมือนการสร้างเครือข่ายในการจัดกิจกรรมอานาซิดให้ดียิ่งขึ้น

นอกจากนี้บทบาทของวงอานาซิดของโรงเรียนเราที่ผ่านมาในการร่วมมือ และสร้างเครือข่ายอานาซิดนั้น ได้มีการร่วมมือกันกับโรงเรียนมุฮัมมาดียะห์ โรงเรียนธรรมวิทยามูลนิธิ ในการจัดกิจกรรมอานาซิดต่าง ๆ (บาชัวร์ บือแน และสมาชิกในวง //2552 : สัมภาษณ์)

วงอานาซิดเยาวชนรูปแบบย่อยร่วมพูดคุย และขับร้องอานาซิด

สิ่งเหล่านี้ เป็นส่วนหนึ่งของข้อมูลที่เกี่ยวข้องด้านอานาซิดในพื้นที่ ได้ร่วมแสดง ความรู้สึก และความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของปอเนาะ โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม คาติ กะ และเยาวชน ในการสร้างสรรค์ และสืบทอดอานาซิดให้ดำรงอยู่ต่อไปในพื้นที่สามจังหวัด ชายแดนภาคใต้แห่งนี้

4.1.8 กระบวนการ วิธีการในการสืบทอด และการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ สืบทอดอานาซิด

นอกเหนือจากข้อมูลที่ได้ทราบว่า คาติกา ปอเนาะ โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม และ เยาวชนในพื้นที่ ได้มีบทบาทสำคัญในการสร้างสรรค์ และสืบทอดอานาซิดในพื้นที่สามจังหวัด ชายแดนภาคใต้โดยตรงแล้ว กระบวนการ และวิธีการในการสืบทอด ถือเป็นสิ่งที่มีความสำคัญยิ่ง ต่อพัฒนาการ และการคงอยู่ของอานาซิดในพื้นที่แห่งนี้

โดยผู้วิจัยได้มีการสัมภาษณ์ครอบคลุม ไปถึงการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ สืบทอดอานาซิด ของบุคคลและสถาบัน ที่มีส่วนเกี่ยวข้องเพิ่มเติม เพื่อเป็นการขยายให้เห็นภาพของพัฒนาการอานาซิดในพื้นที่ให้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น ดังข้อมูลตามรายละเอียด ดังต่อไปนี้

พื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี

ผู้บริหารและครุคตึกานูรุลฮาดิในพื้นที่บือติงวอเก๊ะห์ ที่ตั้งในบริเวณถนนปากน้ำ ตำบลสะบารัง อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี ได้ถ่ายทอด บอกเล่าถึงกระบวนการ วิธีการในการสืบทอด ของคาติกาที่ตนเองดูแลอยู่อย่างน่าสนใจว่า

“รูปแบบ วิธีการสอนอานาซีตของคาตอลิกที่นี่ จะการเน้นและสอนในเรื่องการอานาซีตเป็นอย่างมาก และเทศบาลเมืองก็สนับสนุน ที่นี่ครูต้องสอนเน้นย้ำเรื่องอานาซีตนักเรียนมาก โดยวิธีการคือ ครูจะเปิดเทปเพลงอานาซีตให้นักเรียนฟัง และหัดร้องตาม ฟังซ้ำๆ จนขับร้องร้องได้ และมีสอนทักษะอื่น ๆ เพิ่มเติม เช่น การวางตัวบนเวที การประสานเสียง การเลือกเพลง

“ทั้งนี้ เนื่องจากครูส่วนใหญ่เป็นเยาวชนคนรุ่นใหม่ในพื้นที่จึงมีความกระตือรือร้นในการฝึกเด็ก แต่อาจขาดทักษะในเรื่องการขับร้องบ้าง อาศัยประสบการณ์ครูเคยเป็นเด็กคาตอลิกที่คุ้นเคยกับเรื่องอานาซีต และการฟังเพลงอานาซีตบ่อย ๆ และการพบปะเครือข่าย ๆ เพื่อนครูคาตอลิก จึงทำให้สามารถผ่านกระบวนการในส่วนนี้ได้ ที่ผ่านมามาตอลิกที่นี่เคยมีการแต่งเพลงอานาซีตเพื่อขับร้องเองบ้างจำนวน 1-2 เพลง แต่เนื่องจากการแต่งเพลงเป็นเรื่องที่ยากต้องใช้ความสามารถและเวลาในการแต่งมาก ซึ่งครูอาจมีความไม่สะดวกในเรื่องนี้ แต่เราก็ได้ใช้วิธีการเปิดเพลงจากซีดีสอนเด็กแทน”

“ด้านบทบาทการสนับสนุนด้านอานาซีตของคาตอลิกานูรูลฮาด บือดิงวอก๊ะห์ ที่ผ่านมาก็มีการสนับสนุน และมีวิธีการจัดการที่เกี่ยวกับอานาซีตมาโดยตลอด เช่น หากมีผู้เชิญเด็กคาตอลิกให้ออกไปร่วมอานาซีตข้างนอก คาตอลิกก็จะทำการสนับสนุน และคาตอลิกที่นี่มีวงอานาซีต และเข้าร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวกับอานาซีตมาโดยตลอด โดยที่ คาตอลิกที่นี่เปิดเป็นเวลา 17-18 ปีแล้ว ปัจจุบันมีครูที่ทำการสอน จำนวน 9 คน ส่วนใหญ่เป็นคนในพื้นที่และคนในชุมชน จบจากมัชลิส หรือสถาบันการศึกษาภายใต้การดูแลของสำนักงานคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัดปัตตานี ซึ่งคิดว่าความเป็นคนในพื้นที่จะเป็นส่วนสำคัญในการดูแลและร่วมสืบทอดอนุรักษ์อานาซีตได้อย่างดี”

ด้านการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ สืบทอดอานาซีต ผู้บริหาร และครูคาตอลิกที่นี่ได้เสนอความคิดเห็นแลกเปลี่ยน คือ

“สำหรับแนวทางการสนับสนุน อนุรักษ์อานาซีตนั้น อยากให้ทุกภาคส่วนให้ความสำคัญและสนับสนุนในเรื่องการอานาซีตให้มาก ๆ โดยเฉพาะแก่เด็กและเยาวชน โดยมีการจัดกิจกรรมที่เกี่ยวกับอานาซีต และชุมชน ผู้ปกครองควรให้ความสำคัญและสนับสนุนในเรื่องนี้ให้มาก ๆ เพื่อให้เด็กใช้เวลาว่างอย่างมีประโยชน์และมีคุณค่า

“โดยในเรื่องของแนวทางในการสืบทอดนั้น อยากให้มีการถ่ายทอดเรื่องอานาซีตให้เด็ก ๆ ตลอด โดยเฉพาะด้านภาษามลายูซึ่งเป็นภาษาหลักและสำคัญในพื้นที่แห่งนี้ เพราะมีจะนั้นภาษามลายูจะสูญหาย และเด็กจะไม่รู้รากเหง้าทางวัฒนธรรมของตนเอง และอีกไม่นานหากมีการละเลยในเรื่องนี้ ไม่นานภาษาก็จะสูญหาย ”

สิ่งเหล่านี้เป็นแนวคิด และข้อเสนอสำหรับรูปแบบ วิธีการ และการสร้างการมีส่วนร่วม เพื่อให้อาณาเขตได้คงอยู่ในพื้นที่ชายแดนได้แห่งนี้ต่อไป

พื้นที่อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี

พื้นที่อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี ซึ่งผู้เขียนได้เลือกสัมภาษณ์ผู้บริหาร และครูตาดีกาตารุสลาม ตะโละอาโฮอร์ ได้ให้ข้อมูล และรูปแบบแนวทางในการสืบทอดอาณาเขตของตาดีกาที่นี้ว่า

“ ควรมีการจัดการประกวดเพื่อการแข่งขันอาณาเขต หรือมีการจัดกิจกรรมอาณาเขตบ่อย ๆ โดยเฉพาะในภาคฤดูร้อน เพื่อฝึกความมั่นใจ สร้างความมั่นใจ และกล้าแสดงออกให้แก่เด็ก

โดยที่ ในส่วนของตาดีกาที่นี้เองก็ได้มีแนวทางในการสืบทอดและอนุรักษ์อาณาเขตอย่างเต็มที่ โดยเฉพาะการร่วมแต่งเพลงอาณาเขตของโรงเรียนเอง เช่น เพลง Hidup Insan, Bersatu Teguh โดยใช้ทำนองอาณาเขตของมาเลย์ จริง ๆ แล้วก็อยากแต่งเพลงและทำนองเอง แต่การแต่งทำนองเป็นเรื่องยาก ต้องใช้เวลา ความสามารถของคนแต่งเพลง และสิ่งแวดล้อม อารมณ์ในการแต่งเพลง ส่วนใหญ่เนื้อเพลงมีเนื้อหาเกี่ยวกับการสร้างแรงบันดาลใจให้แก่เด็ก บริบทของโรงเรียน ”

สิ่งเหล่านี้เป็นส่วนหนึ่งของแนวคิด วิธีการในการสืบทอดและอนุรักษ์อาณาเขตในพื้นที่อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี

พื้นที่อำเภอยะรัง จังหวัดปัตตานี

ทางด้าน อูस्ताส และผู้รู้ ศิลปินอาณาเขตในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามรูปแบบบอยอ ดาบลปรีกี อำเภอยะรังจังหวัดปัตตานีได้ถ่ายทอดเกี่ยวกับกระบวนการ วิธีการในการสืบทอด และการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ สืบทอดอาณาเขตที่น่าสนใจ คือ

“ สำหรับวัยรุ่น เยาวชน เราต้องคิดว่าจะทำอย่างไรให้พวกเขารักในการทำอิบาอะฮ์(การประกอบความดี) บางครั้งเราก็ร้องเพลง เปิดเพลงอาณาเขตให้เขาฟังซ้ำ ๆ แล้วเขาก็ชอบ หลังจากที่เขาชอบที่จะฟังแล้ว สิ่งที่จะตามมาก็คือเขาอยากจะทำอิบาอะฮ์หรือสิ่งดี ๆ ตามเนื้อหาของอาณาเขต

ส่วนกระบวนการ วิธีการในการสืบทอดนั้นอูस्ताสได้กล่าวว่า ส่วนใหญ่อาณาเขตจะมีการเผยแพร่และขับร้องหลักในช่วงการจัดงานในตาดีกา โรงเรียนปอเนาะต่าง ๆ เป็นหลัก ซึ่งที่โรงเรียนแห่งนี้ก็ได้มีการสนับสนุนในเรื่องนี้อยู่แล้ว

โดยรูปแบบที่เสนอ และมีการนำมาใช้ในการถ่ายทอด เพื่อการสืบทอดและอนุรักษ์อาณาเขตแก่เด็ก เยาวชนในพื้นที่แห่งนี้ คือ

“ เราดูจากวัยรุ่น ดูจากพฤติกรรม การเป็นอยู่ของเขา ต้องให้ความสนใจต่อวัยรุ่น เพราะหากไม่สนใจเขาก็จะอยู่ตามประสาวัยรุ่น และตอนนี้หน้าที่ของอูस्ताส คือ แต่งเนื้อร้องเพลงอาณา

ซิด ซึ่งจินตนาการและแรงบันดาลใจในการแต่งเพลง บางครั้งก็ได้รับจากออแกสโตรายา หรือนูรจาฮาซามิ นั่นเพราะเราก็นำเพลงของเขามาร้องตั้งแต่แรก บางทีทำนองก็ถูกใจ แต่เมื่อในเนื้อหาที่เราแต่งแล้วมันไม่เข้ากัน เราก็ดึงแต่งทำนองใหม่ ส่วนใหญ่เนื้อหาที่แต่งเพลงเกี่ยวกับเรื่องการศึกษา การสร้างความสามัคคี เนื้อหาด้านศาสนา ”

โดยจากการพูดคุย สัมภาษณ์ และประชุมกลุ่มย่อย พบว่า ในความคิดเห็นของอูสตาซที่สอนในเรื่องอานาซิดนั้น ปอเนาะรูปแบบย่อยสามารถส่งเสริมในเรื่องการอานาซิดได้ โดยเฉพาะในเรื่องการอบรม ซึ่งควรมีการจัดอบรมเรื่องอานาซิดแก่ครู นักเรียนในปอเนาะ เพื่อเพิ่มพูนความรู้ในเรื่องนี้

ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้รับทราบข้อมูลว่าโรงเรียนนี้มีชุมนุมอานาซิด ซึ่งส่วนใหญ่ นักเรียนชอบที่จะเข้าร่วมชุมนุมนี้ และอูสตาซที่ดูแลในเรื่องอานาซิดก็เข้าไปมีส่วนร่วมในการแนะนำการดำเนินกิจกรรมของชุมนุมในบางครั้ง บางครั้งเด็ก ๆ ก็ทำโครงการเกี่ยวกับอานาซิด ส่วนรูปแบบในการนำอานาซิดเพื่อใช้ในการสื่อสารสู่ภายนอกที่ผ่านมา โครงการนี้ได้ทำในรูปแบบการอานาซิดในงานตาคีกาโรงเรียน งานปอเนาะ ส่วนใหญ่จะเน้นในงานของโรงเรียน

โดยที่ อูสตาซได้กล่าวเพิ่มเติมว่า “ เราจะเห็นได้ว่าบทบาทอานาซิดในโรงเรียนรูปแบบย่อยในปัจจุบัน โดยเฉพาะ ในปี 52 ได้มีการเริ่มสนับสนุนอานาซิดกันใหม่ โดยจะสอนเด็กผู้หญิงตัวเล็ก ๆ แต่ตอนนี้โรงเรียนเรายังไม่ได้มีการทำประวัติความเป็นมาของวง และพัฒนาการเรื่องอานาซิดในโรงเรียนของเรา

นอกจากนี้ก็จะจะมีเพลงอานาซิดที่ครู อูสตาซในโรงเรียนร่วมกันแต่ง ส่วนใหญ่จะเป็นการร่วมมือแต่งเพลงมากกว่า ไม่ได้แต่งคนเดียวทุกเพลง มีจำนวนหลายเพลง มากกว่า 30 เพลง พอเราจะไปแข่งที่ไหนเราก็ดึงเพลงใหม่ตลอด ”

สำหรับการก้าวอย่างสู่การสร้างนักเรียนในโรงเรียนรูปแบบย่อยให้เป็นศิลปินอานาซิดที่ดีมีคุณภาพนั้น อูสตาซที่ดูแลวงอานาซิดประจำโรงเรียนได้กล่าวว่า

“ เราเริ่มการแข่งขันจากเวทีเล็ก ๆ และไปสู่เวทีที่ใหญ่ที่สุด จริง ๆ แล้วต้องการแข่งขันที่กรุงเทพฯ บ้าง เด็ก ๆ จะได้สนุกสนานและมีกำลังใจ เด็กคนอื่น ๆ ที่ไม่ได้เข้าร่วมวงอานาซิดจะได้ยอกร้องเพลงอานาซิดบ้าง ถ้าเป็นสมัยก่อน หากเราชนะที่เขต 12 เราก็ดึงไปแข่งที่ กรุงเทพฯ เดียวนี้ไม่มีแล้ว ถ้าได้ไปแข่งกรุงเทพฯ เราก็ดึงไปเผยแพร่การแต่งกายแบบมลายู ”

จากสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ผู้วิจัยจึงได้สอบถามข้อมูลเกี่ยวกับการวางตัว คัดกรองการนำเสนออานาซิดสู่ภายนอกโรงเรียนว่ามีรูปแบบอย่างไร รวมทั้งเกณฑ์ในการคัดเลือก เพื่อส่งเสริมเด็กในการเป็นนักร้องอานาซิดที่ดีมีคุณภาพ โดยที่อูสตาซและผู้รู้เรื่องอานาซิดในโรงเรียนแห่งนี้ได้ให้ข้อมูลที่นำเสนอในการบริหารจัดการกับสถานการณ์ดังกล่าวว่า

“ อานาซีตของโรงเรียนเราเนี่ย หากมีผู้สนใจจะให้เราออกไปขับร้อง ต้องมีการประสานงานกับทางโรงเรียนเพื่อขออนุญาตในการเชิญให้วงเราได้ออกไปแสดงข้างนอก เนื่องจากวงอานาซีตนี้เป็นวงของในสังกัดโรงเรียน ซึ่งบางครั้งก็มีชาวบ้านมาขอช่วยด้วยปากเปล่า เราก็ไม่ออกไป เพราะจะต้องมีบัตรเชิญ หรือหลักฐานแสดงให้ทางโรงเรียนอนุญาตก่อน ซึ่งถ้าโรงเรียนไม่อนุญาตเราก็ไม่ไป

**บรรยากาศการพูดคุยกลุ่มย่อยเรื่องอานาซีตร่วมกับครู
ศิลปนิเวศนอานาซีตอิสลามียะห์วิทยา กุแบบบอย**

ส่วนการจัดการเรื่องใครต้องทำหน้าที่ในการขับร้องอานาซีตแต่ละเพลงนั้น จะมีวิธีการ คือเมื่อเราได้เพลงมา เราต้องคิดว่าเราจะต้องทำอย่างไร และต้องคิดว่าเราจะทำอย่างไรให้เพลงนี้ฟังแล้วเพราะติดหูคนฟัง เราต้องมาลองคิดแปลงให้เหมาะสม แล้วทดลองให้คนฟัง หากคนบอกว่าผ่านก็แสดงว่าเพลงไพเราะแล้ว เวลาเราไปแข่งขันจะไม่เหมือนกัน บางครั้งก็ไปแข่งช่วงเช้าบ้าง เย็นบ้าง เทียงบ้าง กลางคืนก็มี สำหรับเกณฑ์ในการคัดเลือกเด็กขับร้องอานาซีตนั้น ทางโรงเรียน และผู้ดูแลเกี่ยวกับอานาซีตมีแนวทาง ดังนี้

1. เด็กที่จะขับร้อง
2. อานาซีตนั้น ต้องเป็นเด็กที่เสียงดี ลูกคอดี
3. พ่อแม่เด็กเข้าใจ และอนุญาตให้เด็กไปทุก ๆ ที่ที่จะแข่งขัน

4. เราต้องดูแลเด็กไม่ให้ใช้เสียงมากเกินไป เช่น การใช้เสียงเชียร์ฟุตบอลที่ต้องตะโกนเสียงดัง เพราะอาจทำให้เสียงไม่ดี
5. ถ้าหากเราจะไปแข่งขัน เราก็ไม่ให้เด็กนอนดึกเกินไป
6. เด็กต้องดื่มน้ำอุ่นตลอด

นอกจากนี้ ท่าทาง สีตาการร้องเพลงเวลาเค้าจะขึ้นเวที เราก็จะสอนหมดทุกอย่าง เท่าที่สังเกตจากประสบการณ์ที่ผ่านมา เราพบว่าเวลาเด็กจะขึ้นไปร้องก็จะไม่มีอาการสั่น หรือกลัวเวที เพราะเราสอนให้เด็กกล้าแสดงออก ส่วนชุดเครื่องแต่งกายนี้วงเรามีอยู่ 5 ชุด แนวการแต่งกายจะเป็นแบบมลายู มีสีเขียว และมีการประยุกต์เครื่องแต่งกาย เสื้อผ้าให้เหมาะกับแต่ละโอกาส ”

นอกจากนี้อุสตาสคนดังกล่าวยังได้นำประสบการณ์ส่วนตัวเกี่ยวกับการสอนของตนเองมาปรับใช้ในการสร้างเด็กเพื่อเรียนอานาซีคอย่างน่าสนใจ คือ

“ การที่เราจะเลือกเด็กให้เข้ามาอานาซีคนี้ บางครั้งเราคัดเลือกจากชั้นเรียนแต่ละชั้น อย่างเช่นผมนี่ เป็นครูสอนอัลกุรอาน ก็จะใช้ให้เด็กอ่านอัลกุรอานให้ฟังก่อน และคัดเลือกคนที่เสียงดี ”

จากข้อมูล และคำบอกเล่าที่ได้บรรยายไว้นั้น ได้แสดงให้เห็นภาพที่ชัดเจนต่อรูปแบบ และแนวทางในการสืบทอดอานาซีคของตัวแทนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้แห่งนี้

นอกเหนือจากนี้ ผู้วิจัยได้ลงพื้นที่เพื่อสัมภาษณ์ข้อมูลเกี่ยวกับรูปแบบ วิธีการถ่ายทอด และแนวทางการอนุรักษ์อานาซีคในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ จากผู้รู้ ตัวแทนผู้บริหารตาดีกา ซึ่งเป็นอาจารย์ในมหาวิทยาลัยอิสลามยะลา ตำบลเขาตวม อำเภอยะรัง จังหวัดปัตตานี โดยได้รับข้อมูลที่น่าสนใจ ดังนี้

“ การขับร้องอานาซีคถือได้ว่าเป็นศิลปะอย่างหนึ่งของประชาชนในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งมนุษย์ทุกคนล้วนมีอัตลักษณ์ของตนเอง เช่นเดียวกับมุสลิมในพื้นที่ 3 จังหวัดที่มีอานาซีคเป็นอัตลักษณ์ จึงควรที่จะมีการสืบทอดในเรื่องเหล่านี้ไว้ เพราะนอกเหนือจากจะเป็นวัฒนธรรมการขับร้องที่เป็นเอกลักษณ์ของคนในพื้นที่แห่งนี้แล้ว การอานาซีค คือ การผ่อนคลาย (Hiboran) ที่ช่วยให้ทั้งผู้ขับร้องและผู้ฟังรู้สึกสบายใจ นอกจากนั้นการอานาซีคเป็นทีม ก่อให้เกิดความสามัคคี มีการประสานงานกันเป็นทีม เราจึงควรมีการสนับสนุนให้ลูกหลานมีการอานาซีค และที่สำคัญ ทั้งผู้ฟัง และผู้ขับร้องอานาซีคจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องมีความรู้ ความเข้าใจในภาษาต่าง ๆ ทั้งภาษามลายู อาหรับ และไทย ซึ่งสามารถเป็นตัวเชื่อมให้เกิดความเข้าใจที่ดีต่อกันได้ และโดยส่วนตัวแล้ว ตนเองมีความเชื่อเป็นอย่างยิ่งว่า “การรู้ภาษา คือ การสร้างสันติภาพ ”

สิ่งเหล่านี้ คือเสียงสะท้อน และแนวทางประสบการณ์การสืบทอดอานาซีคที่เป็นอยู่ในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้

4.1.9 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

สำหรับข้อเสนอแนะอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง และเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนา และสืบทอดอานาซิดในพื้นที่ชายแดนภาคใต้ ผู้วิจัยได้รับข้อเสนอที่หลากหลายเพื่อนำมาใช้ในการวิเคราะห์รูปแบบการพัฒนาก้าวต่อไปของอานาซิด รวมทั้งการนำเสนอข้อเสนอดังกล่าวต่อองค์กร หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

พื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี

ผู้บริหารศาลิกานูรุลฮาดิ บือวอก๊ะห์ ได้เสนอแนวทางเกี่ยวกับการพัฒนา และคูตาดิกา คือ

- ควรมีการประชุมคณะกรรมการศาลิกา คณะกรรมการชุมชนให้มีการให้ความสำคัญเกี่ยวกับอานาซิด และควรเน้นให้มีกิจกรรมเกี่ยวกับอานาซิดในชุมชนอย่างต่อเนื่อง
- อยากให้ชุมชน คณะกรรมการชุมชนส่งโครงการเกี่ยวกับเรื่องอานาซิดแก่เทศบาลเพื่อขอรับการสนับสนุนในเรื่องอานาซิดอย่างความต่อเนื่อง และโดยการสร้างความร่วมมือของทุกฝ่ายในชุมชน

พื้นที่อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี

ผู้บริหาร และครูตาดิกาดารุสสลาม ตะโลอะฮาโหร์ อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี ได้เสนอแนวทางเกี่ยวกับก้าวเดินต่อไปของอานาซิด ดังนี้

- ควรมีช่องทางทีวีที่มีการนำเสนออานาซิด เพื่อให้เป็นพื้นที่สำหรับเด็ก ๆ เยาวชนในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนใต้ เพื่อส่งเสริมการแสดงออกของเด็ก ๆ เพลงอานาซิดที่โด่งดังในสมัยก่อนของตาดิกา
- ควรมีการสนับสนุนเรื่องการชาระฮ์ ซาเยะฮ์ (ไฮปาร์คหรือการปราศรัย/บรรยายประวัติศาสตร์ ท่านศาสดา) เพื่อเผยแพร่ให้เด็ก เยาวชน และคนทั่วไปรู้เกี่ยวกับซาเยะฮ์ ซึ่งมีความยากกว่าอานาซิด
- หากจะสืบทอดอานาซิดควรมีการจัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับอานาซิด หากทำเป็น โครงการจะดีมาก และควรมีแนวทางการสนับสนุนรูปแบบอื่น ๆ เช่น การเชิญออกโทรทัศน์ จะทำให้เข้าถึงพื้นที่และชุมชน เยาวชนมากขึ้น

พื้นที่อำเภอยะรัง จังหวัดปัตตานี

ด้านผู้บริหารตาดิกา อุสตาซ และผู้รู้โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ในพื้นที่อำเภอยะรัง จังหวัดปัตตานี ได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับอานาซิด ดังต่อไปนี้

- ภาษาที่ใช้ในการขับร้องอานาซิด ควรเป็นภาษามลายูกลาง หากเป็นภาษามลายูถิ่นจะทำให้การเผยแพร่ทำให้เคลง “การเสียภาษา ทำให้การสื่อสารเสีย” การสื่อสารที่ดี จะต้องมีการใช้ภาษาที่ดี

- อิสลามสอนให้คนรำลึกถึงอัลลอฮ์อยู่ตลอดเวลา หากมีการใช้ดนตรีในการอานาซิด คือ กลอง คนตีกลองควรมีการรำลึกถึงอัลลอฮ์ รอซูลลุลลอฮ์อยู่เสมอ และนึกถึงโลกหน้า เป้าหมายอิสลาม คือ การกลับสู่อัลลอฮ์ การร้องเพลงจึงไม่ควรมีเนื้อหา และดนตรีที่ทำให้คนหลงลืมอัลลอฮ์
- รากเหง้าของอานาซิดต้องเป็นภาษาแม่ อิสลามไม่มีวัฒนธรรม ทุกอิบาคะฮ์ที่เป็นอยู่ทำเพื่ออัลลอฮ์
- อิสลามจะล้างสิ่งสกปรกด้วยความสะอาด การรำลึกถึงอัลลอฮ์จะทำให้สบายใจ การร้องเพลง คือ ศิลป์ ซิกิริด้วยเพลงได้ แต่ต้องไม่มีดนตรี
- อานาซิดที่เหมาะสมกับวัยรุ่นยุคนี้ คือ เนื่องจากสมัยนี้เด็กจะสนใจดนตรีสมัยใหม่มากกว่า รูปแบบอานาซิดจึงควรเป็นอานาซิดที่มีดนตรีบ้าง และมีทำนองดี
- ควรมีความระมัดระวังในเรื่องการแต่งกายให้มีความเหมาะสม ถูกต้องตามหลักการศาสนา
- เนื้อหาเพลงอานาซิดไม่ควรเบี่ยงเบนจากเจตนารมณ์เดิม คือ การสอนให้รู้จักพระเจ้า การรำลึกถึงพระเจ้า ฯลฯ และไม่ควรถ่างเนื้อเพลงอานาซิดที่มีเนื้อหาการเกี้ยวพาราสีเชิงซู้สาวอันทำให้เสื่อมเสียคุณธรรม จริยธรรม

ที่กล่าวมานี้ คือ ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับเรื่องอานาซิดในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งได้จากการสัมภาษณ์ สอบถาม และการประชุมกลุ่มย่อยพร้อมทั้งการสังเกตทั้งแบบมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วม โดยผลที่ได้ทำให้การวิจัยเรื่องนี้ได้รับข้อมูล แนวคิดของผู้ที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับอานาซิดในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งจะเป็นส่วนสำคัญในการทราบถึงพัฒนาการของอานาซิดในพื้นที่ รวมทั้งเป็นแนวทางสำคัญในการสร้างสรรค์ และพัฒนา อนุรักษ์อานาซิดให้คงอยู่ต่อไป

4.2 ผลการวิจัย โดยการเก็บข้อมูลเยาวชน/นักเรียนตาดีกา /ปอเนาะ/ โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ศิลปินอานาซิด

จากการเก็บข้อมูลจากเยาวชน นักเรียนตาดีกา ปอเนาะ โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม และศิลปินอานาซิด ในพื้นที่เป้าหมาย เพื่อสืบหาข้อมูลเกี่ยวกับความเกี่ยวข้องกับอานาซิด และความสนใจในการมีส่วนร่วมในการถ่ายทอด สืบทอด และอนุรักษ์อานาซิดให้คงอยู่ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ นั้น ผู้วิจัยได้รับข้อมูล ความคิดเห็นที่หลากหลาย จากวิธีการดำเนินการวิจัยทั้งจากการสัมภาษณ์ สอบถาม และการประชุมกลุ่มย่อย ตลอดจนการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก รวมทั้งการสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วม และไม่มีส่วนร่วม ซึ่งผลการวิจัยปรากฏ ดังนี้

4.2.1 แนวคิด ทักษะของเยาวชนเกี่ยวกับบทบาทเยาวชนในการสืบทอด และอนุรักษ์อานาซิด

โดยในการสัมภาษณ์ และการประชุมกลุ่มย่อยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการเลือกสัมภาษณ์กลุ่มเยาวชนที่มีความหลากหลาย ดังนี้

1. ตัวแทนศิลปินอานาซิด สมาชิกวงอานาซิดฟิคลิส วิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี
2. ตัวแทนเยาวชนจากมหาวิทยาลัยอิสลามยะลา ตำบลเขาตวม อำเภอยะรัง จังหวัดปัตตานี
3. ตัวแทนวงอานาซิดจากโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม กุแบบอบยอ ตำบลปรีกี อำเภอยะรัง จังหวัดปัตตานี

โดยผลการเก็บรวบรวมข้อมูลดังกล่าว ปรากฏผลดังต่อไปนี้

ตัวแทนศิลปินอานาซิดซึ่งเป็นนักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี และถือได้ว่าเป็นตัวแทนเยาวชนรุ่นใหม่ที่มีการสืบสาน และสืบทอดอานาซิด เพื่อถ่ายทอดรูปแบบวิถีชีวิต ประเพณีและวัฒนธรรมด้านการขับร้องที่สะท้อนออกมารูปแบบอานาซิด โดยที่สมาชิกในวงนี้ได้ให้แนวคิดที่น่าสนใจเกี่ยวกับบทบาทเยาวชนในการสืบทอด และอนุรักษ์อานาซิดในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ คือ

ด้วยสถานภาพทางคุณวุฒิ และวัยวุฒิแล้วความเป็นเยาวชนทำให้ตนเองและเพื่อสมาชิกในวง ได้เข้ามามีบทบาทในการร่วมสืบทอด และอานาซิดตามความสามารถ คือ การจัดคอนเสิร์ตแก่เด็กละเยาวชนที่นราธิวาส และมีการสอน อบรม ในชุมชนอานาซิดที่วิทยาลัยอิสลามศึกษา

นอกจากนี้ ทางวงฟิคลิสได้มีการผลิตอานาซิดเป็นภาษาไทยออกมา เช่น ที่ผ่านมามีการแต่งเพลง “คนดีของสังคม” เพื่อการมีส่วนร่วมในการสร้างความตระหนักให้เห็นว่าอิสลาม และทุกศาสนาสอนคนให้เป็นคนดี และได้ทำการแจกจ่ายซีดีเพลงดังกล่าวแก่สถานีวิทยุต่าง ๆ เช่น รายการทางสถานีวิทยุ มอ.ปัตตานี

สิ่งเหล่านี้ คือบทบาทของสมาชิกวงอานาซิดฟิคลิสที่ได้ทำหน้าที่ในฐานะเยาวชน ในการสืบสานอนุรักษ์การขับร้องอานาซิดให้คงอยู่ในพื้นที่ชายแดนภาคใต้แห่งนี้

ทางด้านเยาวชนอีกท่านที่มีประสบการณ์การเป็นศิลปินอานาซิดมาตั้งแต่สมัยเรียนตาดีกา และเรียนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จนปัจจุบันเป็นนักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัยอิสลามยะลา ตำบลเขาตวม อำเภอยะรัง จังหวัดปัตตานี ได้ให้ข้อคิดที่สำคัญเกี่ยวกับบทบาทของเยาวชนในการสืบสานอนุรักษ์อานาซิดให้คงอยู่ในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ดังนี้

“ คิดว่าเยาวชนมุสลิมมีความจำเป็นที่จะต้องเรียนรู้ และการขับร้องอานาซิดเนื่องจากเป็นวัฒนธรรมที่บ่งบอกถึงเอกลักษณ์ด้านภาษา และวัฒนธรรมของชาวมุสลิมในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ”

ซึ่งสอดคล้องกับศิลปินด้านอานาซิดซึ่งเป็นเยาวชนที่กำลังศึกษาอยู่ในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในพื้นที่ กูแบบอยอ ตำบลปรีกี อำเภอยะรัง จังหวัดปัตตานี ซึ่งได้สะท้อนเกี่ยวกับเรื่องนี้ว่า

“ในฐานะที่เราเป็นเยาวชน คิดว่าเป็นความจำเป็นที่เยาวชนจะต้องมีการสืบทอดในเรื่องอานาซิด” (อิบรอฮิม เสอนิ และสมาซิกในวง //2552 : สัมภาษณ์)

จากการเก็บข้อมูลโดยสัมภาษณ์ และประชุมกลุ่มย่อยดังกล่าว ทำให้ผู้วิจัยได้รับทราบข้อมูลเกี่ยวกับบทบาทของเยาวชนในการสืบทอด อนุรักษ์อานาซิดในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งข้อมูลดังกล่าวเป็นส่วนหนึ่งที่ชี้ให้เห็นถึงความตระหนักของเยาวชนในการทำหน้าที่ผู้สืบสานด้านการขับร้องที่มีเอกลักษณ์เฉพาะในพื้นที่แห่งนี้

4.2.2 รูปแบบ วิธีการที่เยาวชนได้รับการสืบทอดอานาซิด

ด้านรูปแบบ และวิธีการที่เยาวชนได้รับการสืบทอดเกี่ยวกับอานาซิด จากประสบการณ์ที่ผ่านมา เยาวชนที่ได้ให้ข้อมูลได้ ดังต่อไปนี้

สมาซิกวงอานาซิดฟิคลิสซึ่งเป็นนักศึกษาจากวิทยาลัยอิสลามศึกษามหาวิทยาลัยสงขลา นครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ได้กล่าวว่า

“จริง ๆ แล้วตนเองเริ่มต้นอานาซิดตั้งแต่ยังเรียนตาดีกา ตอนนั้นมีการแข่งขัน ซึ่งด้วยวัยในขณะนั้นไม่รู้เรื่องและไม่เข้าใจเนื้อหาสาระของอานาซิดมากนัก พอโตขึ้นมาหน่อยจึงรู้ว่าอานาซิดนี้มีประโยชน์แก่เรามาก ต่างจากเพลงทั่ว ๆ ไปที่เราฟังกัน ซึ่งเมื่อพิจารณาประโยชน์แล้วเราจะพบว่า มีหลายด้าน เช่น ในเรื่องของการคลายเครียด การสร้างความบันเทิง เนื้อหาสาระที่ดี ซึ่งส่วนใหญ่เป็นการคะอ์วะฮ์คน การเชิญชวนคนให้เป็นคนดี ”

นอกจากนี้ สมาซิกอีกท่านที่เป็นนักร้องอานาซิดในวงดังกล่าวเช่นเดียวกันได้ให้ข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับรูปแบบการสืบทอดอานาซิดที่ตนได้มีส่วนในการปฏิบัติด้วยว่า ที่วิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ได้มีการจัดคอนเสิร์ตทุกปี และมีการเชิญโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในพื้นที่ 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ให้เข้าร่วมกิจกรรม ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งในการปลูกฝังเยาวชนให้ชอบอานาซิด และสนับสนุนให้เยาวชนกล้าแสดงออก และตนในฐานะที่เป็นศิลปินประจำคณะ ก็ต้องทำหน้าที่ในการสืบทอด และเผยแพร่อานาซิดแก่น้อง ๆ เยาวชนในพื้นที่เช่นกัน

ซึ่งหากจะสอบถามรูปแบบที่ได้รับการสืบทอดเกี่ยวกับอานาซิดแล้ว สมาซิกวงฟิคลิสท่านนี้ ได้กล่าวว่า

“ รู้จักตั้งแต่สมัยเด็ก ๆ เมื่อครั้งเรียนตาดีกา และเคยขับร้องอานาซิดเมื่อตอนเรียนตาดีกา โดยมีครูตาดีกา พี่ ๆ เพื่อน ๆ เมื่อครั้งเรียนตาดีกาเป็นผู้ถ่ายทอดการขับร้อง ”

ด้านเยาวชนซึ่งเป็นศิลปินวงอานาซิด โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามรูปแบบย่อย ในพื้นที่ตำบล-ปรีเก้อาเภะรัง จังหวัดปัตตานี ได้กล่าวความเป็นมาเกี่ยวกับรูปแบบการถ่ายทอดอานาซิดที่มีส่วนสำคัญในการถ่ายทอด ปลุกฝังให้มีความรักในอานาซิดว่า

“ เริ่มรู้จักอานาซิด และเริ่มขับร้องอานาซิดตั้งแต่ตอนเด็ก ๆ โดยแรกเริ่มเดิมทีเราเริ่มฟังเขาขับร้องก่อน และมาหัดร้องกันเอง ส่วนตัวแล้ว เราเองก็สนใจที่จะอานาซิดอยู่แล้ว ไม่ต้องมีการบังคับ ที่ชอบอานาซิดเพราะ ทำนองดี ฟังแรก ๆ แล้วติดใจ รวมทั้ง เนื้อหาของเพลงก็ชอบด้วย ซึ่งจากประสบการณ์การทำงานด้านอานาซิดที่ผ่านมา วงอานาซิดของโรงเรียนเราได้มีการร่วมมือกันกับโรงเรียนมุฮัมมาดียะห์ โรงเรียนธรรมวิทยามูลนิธิ ”

ซึ่งข้อมูลที่ได้มานี้เป็นคำตอบที่สำคัญที่ทำให้เราได้รับทราบถึงรูปแบบ วิธีการที่เยาวชนได้รับการสืบทอดอานาซิดในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้

4.2.3 แนวคิดของเยาวชนเกี่ยวกับรูปแบบ การสืบทอดอานาซิดที่เหมาะสมแก่เยาวชน

ทั้งนี้ เนื่องจากสภาพสังคม และวัฒนธรรมในหลาย ๆ พื้นที่ทั่วโลกได้มีการเปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัย แต่ละพื้นที่ที่มีวัฒนธรรม ประเพณีอาจมีการปรับตัว เปลี่ยนแปลงเพื่อให้สิ่งที่มีการสืบทอดอันบ่งบอกถึงตัวตนเอกลักษณ์ของท้องถิ่น เพื่อมิให้สูญหายไปตามกาลเวลา และกระแสธารของโลกสมัยใหม่

งานวิจัยโครงการ อานาซิด เสียงขับขานแห่งสันติภาพ จึงได้มีการสัมภาษณ์ สอบถาม และประชุมกลุ่มย่อยเยาวชนในพื้นที่เป้าหมาย เพื่อหาคำตอบในเรื่องแนวคิดของเยาวชนเกี่ยวกับรูปแบบ การสืบทอดอานาซิดที่เหมาะสมแก่เยาวชน ซึ่งผู้วิจัยได้รับทราบคำตอบ แนวทางที่หลากหลาย อันสามารถนำไปปรับใช้ได้จริง ดังต่อไปนี้

ศิลปินอานาซิดวงฟิคลิส จากวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ได้เสนอแนวทาง วิธีการในการถ่ายทอดอานาซิดแก่เยาวชนยุคปัจจุบันที่ควรมีการส่งเสริม คือ การจัดการประกวดอานาซิด และการมอบรางวัล เพื่อเป็นการสร้างความดึงดูดใจ รวมทั้งสร้างกำลังใจแก่เยาวชนให้เข้าร่วมในกิจกรรมอานาซิด และแนวทางที่ควรส่งเสริมเป็นอย่างยิ่งในก้าวต่อไป คือ การมอบทุนการศึกษาแก่เยาวชนที่เข้าร่วมและชนะการประกวด

ด้านเยาวชนที่เป็นศิลปินอานาซิดจาก โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามรูปแบบย่อย ตำบลปรีเก้อาเภะรัง จังหวัดปัตตานี ได้กล่าวเสนอแนวทางเกี่ยวกับรูปแบบ การสืบทอดอานาซิดที่เหมาะสมแก่เยาวชนในสถานการณ์ปัจจุบันว่า

“ รูปแบบอานาซิดที่เหมาะสมกับเยาวชนยุคนี้และแนวอานาซิดที่ชอบ คือ อานาซิดที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการทำความดี ทางด้านการศึกษา เยาวชนที่ชอบอานาซิดส่วนใหญ่จะเป็นผู้ที่เสียดี

เสียงที่ไม่ค่อยดีก็จะมีบ้าง แต่ก็จำนวนน้อย กลุ่มเยาวชนที่เสียงไม่ดีแต่ชอบอานาซิดนี้ ส่วนมากจะไม่ค่อยสนใจว่าเสียงดีหรือไม่ดี มีนิสัยชอบฟังเพลง พอฟังแล้วรู้สึกอยากจะทำเอง

ส่วนอานาซิดที่เหมาะสมกับวัยรุ่นยุคนี้ คือ เนื่องจากสมัยนี้เด็กจะสนใจดนตรีสมัยใหม่มากกว่า รูปแบบอานาซิดจึงควรเป็นอานาซิดที่มีดนตรีบ้างนิดหน่อย และทำนองดี แค่งทำนองก็ชอบ ”

สิ่งเหล่านี้ คือ รูปแบบ แนวทางการสืบทอดอานาซิดที่เหมาะสมแก่เยาวชนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่หน่วยงาน และผู้ที่เกี่ยวข้องกับอานาซิดควรได้นำข้อเสนอดังกล่าวเพื่อนำไปปรับใช้จริงในบริบท และความต้องการที่แท้จริงของเยาวชนมุสลิมในพื้นที่

4.2.4 บทบาทของอานาซิดที่มีต่อเยาวชนมุสลิมในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้

โดยที่อานาซิดได้มีส่วนที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับเยาวชนมุสลิมในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ งานวิจัยโครงการนี้ จึงต้องการรับทราบเกี่ยวกับบทบาทของอานาซิดที่มีต่อเยาวชนมุสลิมในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยเยาวชนในพื้นที่เป็นผู้ให้ข้อมูลโดยตรง ซึ่งผลจากการเก็บข้อมูลดังกล่าว ปรากฏผลดังต่อไปนี้

ศิลปินอานาซิดวงฟิคลิส จากวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับเรื่องนี้ว่า

“ ในส่วนเราเองเริ่มการขับร้องอานาซิดตั้งแต่ยังเด็ก ๆ คาตีกาดอนเด็ก ๆ ก็มีการร้องเรื่อย ๆ โดยไม่ได้เข้าใจความหมาย และเนื้อหาสาระอะไรมากนัก พอโตขึ้นคิดว่าอานาซิดมีบทบาทต่อสังคม เพราะเราอยู่ท่ามกลางความเป็นพหุวัฒนธรรม เนื้อหาอานาซิด จะเน้นเกี่ยวกับเรื่องศาสนาอิสลาม การละอ้อะฮ์ ความเป็นตัวตน เนื้อหาไม่ไร้สาระเหมือนเพลงทั่ว ๆ ไป ซึ่งบางเพลงก็ได้มีการดัดแปลงในเชิงเนื้อหาให้มีสาระ และกระตุ้นจิตสำนึกของการเป็นมุสลิมที่ดี ”

ด้านนักศึกษาจากมหาวิทยาลัยอิสลามยะลา ตำบลเขาตวม อำเภอยะรัง จังหวัดปัตตานี ได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องนี้ว่า อานาซิดเป็นสิ่งที่มีความหมาย เพราะทำให้เยาวชนสามารถผ่อนคลาย หรือมี ๆ กับได้มีโอกาสในการเรียนรู้เรื่องคุณธรรมจริยธรรมอิสลาม ที่สำคัญ คือ การรักษาไว้ซึ่งเอกลักษณ์ของมุสลิมในพื้นที่ชายแดนภาคใต้แห่งนี้

ซึ่งข้อมูลดังกล่าวเป็นเพียงบางส่วนหนึ่งของเสียงจากตัวแทนเยาวชนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ เกี่ยวกับมุมมองในเรื่องบทบาทของอานาซิดที่มีต่อเยาวชนมุสลิมในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้

4.2.5 มุมมอง ทักษะของเยาวชนเกี่ยวกับอานาซิดในปัจจุบัน

ดังที่ได้กล่าวไปแล้วเกี่ยวกับทักษะ มุมมองของเยาวชนเกี่ยวกับบทบาทของอานาซิดที่มีต่อเยาวชนในพื้นที่ ในส่วนของในยุคปัจจุบันนับว่าเป็นความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องทราบข้อมูล

เกี่ยวกับ มุมมอง ทักษะของเยาวชนเกี่ยวกับอานาซีดในปัจจุบัน เพื่อทราบความเคลื่อนไหว ทักษะของเยาวชนในปัจจุบันต่ออานาซีด เพื่อนำไปสู่การวางแผนและกำหนดรูปแบบการสืบทอด อนุรักษ์ที่เหมาะสมแก่เยาวชนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ต่อไป

ทั้งนี้ จากการสัมภาษณ์ตัวแทนเยาวชนในเรื่องนี้ ศิลปินอานาซีด วงฟิคลิสได้แสดงมุมมองเกี่ยวกับเรื่องนี้ว่า

“ 2-3 ปีมานี้ อานาซีดบูมมาก โดยเฉพาะส่วนจังหวัด อ่างทอง อบจ. ปุสตากอให้การสนับสนุน ขณะนี้มีชมรมอานาซีด 5 จังหวัด จัดโดยปุสตากาทุกปี แบ่งเป็นรุ่นต่าง ๆ เช่น รุ่นดาดีการอส. รุ่นดีวาซอ และจะมีการประกวดที่ วิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี อีกครั้งเดือนหน้า ”

และเยาวชนกลุ่มเดียวกันนี้ได้สะท้อนแนวคิดเกี่ยวกับสถานการณ์อานาซีดในปัจจุบันว่า “ ปัญหาอานาซีดที่พบในปัจจุบัน คือ ท่วงทำนอง และดนตรีที่มีความเป็นสากลมากขึ้น บางครั้งขัดกับหลักการศาสนาอิสลาม แต่ในบางครั้งการแต่งทำนองทันสมัยก็ต้องมีบ้าง เนื่องจากทำนองโบราณมากเกินไปอาจไม่มีคนฟัง โดยเฉพาะกลุ่มเยาวชนคนรุ่นใหม่ ”

โดยที่ศิลปินอานาซีดที่เป็นเยาวชนในพื้นที่ ทั้งสองวง ได้ให้ข้อมูล และข้อเสนอแนะแก่เยาวชนคนอื่น ๆ ในการบริหารจัดการ ในกรณีที่มีความสนใจที่จะสืบทอดอานาซีด เพื่อเป็นการจัดสรรเวลาที่เหมาะสมสำหรับเยาวชนต่อไป ตามรายละเอียด ดังต่อไปนี้

4.2.6 การบริหารจัดการของเยาวชนที่เป็นศิลปินอานาซีด

เพื่อให้เห็นภาพที่ชัดเจนเกี่ยวกับการบริหารจัดการเวลาของเยาวชนที่มีความสนใจอานาซีด อันสามารถแบ่งปันรูปแบบ วิธีการดังกล่าวแก่เยาวชนอื่น ๆ ที่สนใจ ผลการวิจัยเรื่องนี้จึงขอนำเสนอผลจากการพูดคุยดังกล่าวภายใต้บริบทของเวลา และสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่ดังต่อไปนี้

สมาชิกอานาซีดวงฟิคลิส ได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการแบ่งเวลาเพื่อเข้าร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับอานาซีดว่า

“ ในเรื่องการแบ่งเวลาเรียนกับการอานาซีด ไม่ได้ส่งผลกระทบต่อเวลาเรียน เพราะฝึกอานาซีดเป็นประจำอยู่แล้ว เพื่อให้มีการเตรียมพร้อมเสมอ ซึ่งช่วงเวลาที่ใช้ในการซ้อมและทบทวนไม่ใช่ช่วงเรียน ปกติก็มีการฟังอานาซีด การนัดซ้อมเพลงอานาซีดขึ้นอยู่กับว่ามีคนมาเชิญให้ร้องเพลงอานาซีดช่วงไหน ส่วนใหญ่ผู้เชิญหรือองค์กรที่เชิญมักจะเป็นงานกิจกรรมภายในมอ. ภายนอกที่เชิญก็จะมีงานดาดีกา ปอเนาะบ้าง ”

สำหรับการบริหารจัดการของวงฟิคลิสในสถานการณ์ความไม่สงบในปัจจุบัน สมาชิกในวงได้กล่าวว่า

“ หากมีองค์กรหรือหน่วยงานภายนอกที่เชิญอยู่ใกล้ ก็จะใช้วิธีการเดินทางโดยมอเตอร์ไซด์ หากไกลออกไป ก็ต้องมีหนังสือเชิญโดยผ่านอาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อขอตัวนักศึกษา ”

ด้านศิลปินอานาซิดจากโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามกุเบบอยอ ตำบลคลองใหม่ อำเภอยะรัง จังหวัดปัตตานี ซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีเหตุการณ์ความไม่สงบเกิดขึ้นบ่อยครั้ง ได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการบริหารจัดการของวงอานาซิดนี้ว่า

“ วงอานาซิดของโรงเรียนเรานี้ เกิดขึ้นจากแรก ๆ เราซ้อมขับร้องอานาซิด เดือนละครั้ง อยู่มาช่วงหนึ่งทางจังหวัดก็มาเชิญร่วมมือกันเกี่ยวกับอานาซิด ในพื้นที่ 5 จังหวัดภาคใต้ แรก ๆ ร่วมร้องเพลงกันที่ แห่งหนึ่ง จากนั้นได้มีการเข้าไปร้องในหลาย ๆ โรงเรียนในพื้นที่ ช่วงแรกการรวมกลุ่มของวงล้มเหลว แต่ก็มีกรกลับมาร่วมมือกันใหม่ ซ้อมกันเป็นอาทิตย์ บางครั้งก็ตั้งเข้า และเขียน แล้วเราก็เข้าเขต 12 (สมัยก่อน) จนประสบความสำเร็จ (จากการแข่งขัน) ภายหลังจากกลับมาจากเขต 12 เราก็เข้าร่วมมหกรรมตาดีกาที่ปัตตานี ซึ่งมีกลุ่มอานาซิดเข้าร่วมประกวด จำนวน 30 กลุ่ม หลังจากนั้นเราก็เข้ากลุ่มอานาซิด 14 จังหวัด ที่ ม.อ.ปัตตานี

หลังจากที่เราชนะเลิศที่ ม.อ. ก็มีการจัดทำซีดี ประมาณ ปี 2551 เราก็หยุดแข่งขัน (วงผู้ชาย) หลังจากนั้นวงอานาซิดหญิงก็มีการแข่งขันที่เขต 2 อ. โศภ โภธิ์ เมื่อแข่งขันก็มีการนำมาแข่งขันที่ อ. ยะรัง และทาง ม.อ. ก็ได้เรียกให้ทำอานาซิดซีดีเพลงภาษาอาหรับ และมลายู โดยเครือข่ายความร่วมมือในพื้นที่ 5 จังหวัด โดยปัจจุบันสมาชิกวงอานาซิด มีสมาชิกที่ซึ่งนักเรียน จำนวน 5 คน ” (ใจดี ดาเห//2552 : สัมภาษณ์)

ซึ่งข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารจัดการของเยาวชนที่เป็นศิลปินอานาซิดตามที่ได้เสนอไปแล้ว นั้น น่าจะเป็นแนวทางที่สำคัญในการสร้างแบบอย่างแก่เยาวชน ในการสืบสานศิลปวัฒนธรรมการขับร้องที่เป็นเอกลักษณ์ในแต่ละท้องถิ่น ได้เป็นอย่างดี

4.2.7 สิ่งที่เยาวชนต้องการเห็นต่อไปเกี่ยวกับอานาซิด

สำหรับการเก็บข้อมูลในเรื่องสิ่งที่เยาวชนในพื้นที่ต้องการเห็นต่อก้าวต่อไปของอานาซิดในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้แห่งนี้ มีคำตอบ และแนวทางข้อเสนอแนะที่น่าสนใจ ดังต่อไปนี้

ศิลปินอานาซิดวงฟิคลิส ได้กล่าวแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสิ่งที่ต้องการ และคาดหวังว่าจะได้เห็นการพัฒนาของอานาซิดในอนาคต คือ อานาซิดที่มีเนื้อหาที่ส่งเสริมในเรื่องการสร้างสรรค์ ส่งเสริมให้ให้เยาวชนเรียนรู้ และมั่นคง และปฏิบัติตามหลักการศาสนาอิสลาม โดยเนื้อเพลงต้องมีเนื้อหาที่เหมาะสมและมีเป้าหมายสอดคล้องกับบริบททางความเชื่อ และวัฒนธรรม นอกจากนี้ เยาวชนกลุ่มดังกล่าวยังได้กล่าวถึงความคาดหวังของการพัฒนาอานาซิดในพื้นที่แห่งนี้ว่า

“ อยากให้อานาซิดในประเทศไทยอยากให้เป็นที่รู้จัก และได้รับการยอมรับเหมือนที่ มาเลเซีย หากมองโดยภาพรวมแล้วในปัจจุบัน มีการจัดการแข่งขัน ประกวดอานาซิด มากขึ้น และ ได้รับการตอบรับที่ดี ”

โดยที่เยาวชนผู้ที่เคยมีประสบการณ์เป็นศิลปินอานาซิดในมหาวิทยาลัยอิสลามยะลา ตำบล เขาตุม อำเภอยะรัง จังหวัดปัตตานีได้เสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องนี้ว่า

“ โดยส่วนตัวแล้วศิลปินอานาซิดเยาวชนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามรูปแบบออยมี ความสนใจที่จะเรียนรู้ และอนุรักษ์อานาซิด เพราะอานาซิดมีเนื้อหาที่มุ่งอบรมให้คนมีคุณธรรม จริยธรรม และสร้างเยาวชนให้เป็นคนดี ซึ่งเป็นสิ่งที่อิสลามได้กำหนดไว้ในหลักการศาสนา และ อยากใหเยาวชนในพื้นที่รัฐสีกอย่างนี้เช่นเดียวกัน ”

นอกจากนี้ เยาวชนซึ่งเป็นศิลปินอานาซิดในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามรูปแบบออย ได้กล่าวถึง ความฝันที่อยากเห็น และอยากเป็นเกี่ยวกับอานาซิดว่า

“ หากเป็นไปได้ ไม่อยากให้อานาซิดสูญหายไป อยากให้มีการอนุรักษ์ไว้ โดยเฉพาะใน ส่วนของเด็กคาถาคีที่ควรมีการเน้นและให้ความสำคัญในเรื่องการอานาซิดในการอบรมสั่งสอนให้ เป็นคนดีมีคุณธรรม จริยธรรม คิดว่าเป็นสิ่งที่ดี หากมีชมรมอานาซิด และมีการขยายออกไปยังที่อื่น ๆ ด้วย ”

ข้อมูลเหล่านี้ ก็คือสิ่งที่สะท้อนให้เห็นถึงสิ่งที่เยาวชนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ต้องการเห็นเกี่ยวกับอานาซิดในพื้นที่แห่งนี้ ซึ่งเป็นสิ่งที่ชี้ให้เห็นถึงจิตสำนึกในการตระหนักถึง ความสำคัญของการอนุรักษ์ และสืบทอดอานาซิดให้คงอยู่ในพื้นที่แห่งนี้ได้เป็นอย่างดี

4.2.8 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

นอกเหนือจากข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับอานาซิดในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่ผู้วิจัยได้ มีโอกาสในการสอบถาม สัมภาษณ์และพูดคุยกลุ่มย่อยกับเยาวชนกลุ่มเป้าหมายแล้ว ผู้วิจัยได้มีการ ออกแบบสัมภาษณ์เพื่อสอบถามข้อเสนอแนะอื่น ๆ ที่อาจเกี่ยวข้อง และมีความสำคัญต่อการสืบ ทอด และอนุรักษ์อานาซิดให้คงอยู่ในพื้นที่แห่งนี้ โดยเยาวชนเหล่านั้นได้ให้ข้อเสนอแนะที่เป็น ประโยชน์ต่อการพัฒนาอานาซิดในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ดังนี้

4.2.9 ข้อคิด/เสนอแนะ ฝากแก่เยาวชนคนอื่น ๆ

1. อยากเน้นให้เยาวชนรู้จักอานาซิดที่ถูกต้องตามหลักการศาสนาอิสลาม และเน้นเนื้อหาเกี่ยวกับการสอนให้เป็นคนดี

โดยศิลปินอานาซิดได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าว ดังนี้

“ ในฐานะที่เป็นนักศึกษาและมีหน้าที่ในการศึกษาเล่าเรียนเป็นหลัก เรื่องกิจกรรมเป็นส่วนหนึ่งที่ต้องทำ เนื่องจากเราต้องสร้างเสริมประสบการณ์ในการทำงานให้เป็น การอานาซิดเป็นสิ่งที่มีความสำคัญ ซึ่งให้ทั้งความบันเทิง สารความรู้ และเนื้อหาที่เป็นประโยชน์ เนื่องจากเนื้อหาส่วนใหญ่เน้นเกี่ยวกับการสรรเสริญอัลลอฮ์ และเป็นการสื่อถึงมุมมอง เอกลักษณ์ของอิสลามผ่านการอานาซิด

ซึ่งสิ่งเหล่านี้ ได้ทำให้เราเกิดความตระหนักตลอดเวลาว่าเราจะเป็นมุสลิมที่มีความสมบูรณ์ได้อย่างไรตามที่พระเจ้าทรงใช้ รวมทั้งผู้ฟังเองก็ได้รับสาระและกระตุ้นความตระหนักในเรื่องนี้ด้วย หากเราหรือผู้ฟังมีความเข้าใจ และพินิจพิจารณา เนื้อหาสาระในอานาซิด คิดว่าจะสามารถสร้างเราให้เป็นคนดี ในกรณีที่เรามีความคิดในการจะทำสิ่งที่ไม่ดี หรือมีความอคติต่าง ๆ ส่วนตัวแล้วคิดว่าอานาซิดสามารถเปลี่ยนแปลงเราได้ เพราะอานาซิดมีเนื้อหา ความหมายที่กว้าง และแตกต่างจากเพลงสากลทั่วไป ”

2. อยากให้มีการจัดการแข่งขันอานาซิดแก่น้อง ๆ รุ่นต่อไปมี ส่วนรางวัลควรมีการให้เด็ก ๆ ที่เข้าร่วมอานาซิดด้วย ถึงแม้ว่าจะไม่ชนะการประกวด โดยมีเป้าหมายว่าจะทำอย่างไรให้อานาซิดของเราประสบความสำเร็จและได้รับการต้อนรับเหมือนที่มาเลเซีย ที่มีการสนับสนุนเรื่องการแข่งขัน การจัดทำ CD - ROM แก่ทีมที่ชนะการแข่งขัน

3. สิ่งที่ยากฝักฝักน้อง ๆ เยาวชนที่กำลังศึกษาอยู่ในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ศิลปินอานาซิดได้ให้ข้อคิดจากประสบการณ์ที่น่าสนใจเกี่ยวกับเรื่องนี้ว่า

“ ในช่วงวันหยุดสุดสัปดาห์ในช่วงที่น้องมีการสอบในปีดธานี ได้สังเกตเห็นว่าน้องให้ความสำคัญกับเพลงมาก โดยเฉพาะตามร้านคาราโอเกะต่าง ๆ จะเต็มไปด้วยน้อง ๆ มุสลิม ส่วนใหญ่เป็นมุสลิมะฮ์ที่คลุมหัว อยากบอกว่าน้องได้เดินมาผิดทาง หากพ่อแม่รู้เข้าต้องเสียใจ และอยากแนะนำน้องให้ซื้อซีดีอานาซิดมาร้องคาราโอเกะเองที่บ้านจะได้รับประโยชน์มากกว่า ”

4. ข้อเสนอแนะอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

- จัดแคมเปญการส่งเสริม สนับสนุนการร้องอานาซิด กิจกรรมเกี่ยวกับอานาซิด
- อยากสานต่ออานาซิดต่อเรื่อย ๆ ชุมมุนตอนนี้มีสมาชิก 200 - 300 กว่าคน เปิดเสรี นักศึกษาต่างคณะเข้าร่วมได้ มอ./คณะสนับสนุนทุนปีละหมื่นบาท (ซัลมาน ศรีระโก และอิบรอฮิม เสอนี //2552 : สัมภาษณ์)

4.3 เนื้อหาบทเพลงอานาซิด และคำแปลโดยสรุป

1. เพลงอานาซิด **Iradat Tuhan**

ขับร้อง โดยเด็ก ๆ วงอานาซิด Kumpulan Darussalam Kampung Laut Pattani

Umur ini tertentu	Takdapat di sambung
Kita hanya menunggu	Sa'at sa'at berkabung (2 เที้ยว)
Tiada terke chewali	Sama sama menanti
Sebelum tiba masanya	Kita kembali padanya (2 เที้ยว)
Elok lah bersedia	Shari bekal di jalan(2 เที้ยว)
Agar kita nantinya	Tidak ada penyesalan
Umur ini tertentu	Takdapat di sambung
Kita hanya menunggu	Sa'at sa'at berkabung (2 เที้ยว)
Tiada terke chewali	Sama sama menanti
Jangan kita menduka	Hidup ini abadi (2 เที้ยว)
Tiada seorang juga	Yang tidak akan pergi (2 เที้ยว)
Itu iradat tuhan	Dia yang menuntukan
Umur ini tertentu	Takdapat di sambung (Ya Allah)
Kita hanya menunggu	Sa'at sa'at berkabung (Ya Allah)
Tiada terke chewali	Sama sama menanti (2 เที้ยว)

คำแปล และความหมายเพลงอานาซิด **Iradat Tuhan** โดยสรุป

อายุขัยนี้ แน่นนอนไม่สามารถขอต่อเวลาได้
เราทำได้แค่เพียงรอคอยเวลาของการไว้อาลัย
ไม่มีการยกเว้นให้ใคร ทุกคนต้องเฝ้ารอ
ก่อนจะถึงเวลาที่พวกเราต้องกลับไปหาพระองค์
จงเตรียมตัวเตรียมพร้อมเถิด ในการเตรียมเสปียงอาหาร
เพื่อว่าสักวันหนึ่งข้างหน้า เราจะไม่ต้องเสียใจ

อย่าพึงได้คิดว่าชีวิตนี้จะนิรันดร์

"ไม่มีใครสักคนแน่นอนที่จะอยู่ค้ำฟ้า
เหล่านี้คือพระประสงค์ของพระองค์ผู้ทรงกำหนด

2. เพลง Masih Basah ยังคงตราตรึง

ขับร้อง โดยเยาวชน วังอานาซิด Kumpulan Darussalam Lirik : Kumpulan Darussalam

Masih Basah	Kenangan Indah
Zaman cemerlang	Ira gemilang
Ketika Rasul	Ada di sisi
Para sahabat	Mentadbir bumi
Islam laksana	Api yang menyala

Menerangi teman	Dan juga sahabat
Bahan panasnya	Membakar lawa

Masih basah	Kenangan indah
Zaman cemerlang	Ira gemilang
Ketika Rasul	Ada di sisi
Para sahabat	Mentadbir bumi

Zaman nubuwah	Ira khulafah
Islam laksana	Api yang menyala
Menerangi teman	Dan juga sahabat
Bahan panasnya	Membakar lawa

Di celah itulah kami
Mengatur langkah
Membena semua taifah
Disini bara
Tak pernah padam
Digenggam kukuh semua azab (ข้า้ทั้งหมด 1 เที้ยว)

Ayuh ! para mujahid
Ayuhlah ! para Mujahidah
Kita tinggal kan zaman fitnah
Agar tertegak Kalimah Allah
Agar serba mu   Dunia baru Islam

คำแปล และความหมายเพลงอานาซิด Masih Basah ยังคงตราตรึง โดยสรุป

ยังคงตราตรึงอยู่ในความทรงจำที่สวยงาม

ยุคสมัยแห่งความรุ่งเรือง ศตวรรษแห่งความรุ่งโรจน์
ในช่วงที่ท่านศาสดา ยังมีชีวิตอยู่
บรรดาเหล่าซอฮาบะฮ์ ปกครองผืนแผ่นดิน
ยุคสมัยแห่งการประทอนศาสน์ ศตวรรษแห่งคอลีฟะฮ์
เมื่ออิสลามปรากฏ เปรียบเสมือนเปลวไฟอันโชติช่วง
ส่องแสงนำทางมิตรและเหล่าสหายสนิท
เปลวไฟและไอแดดอันร้อนแรงแผดเผา

ยุคสมัยแห่งศาสดา ศตวรรษแห่งคอลีฟะฮ์
อิสลามเป็นดั่งแสงไฟที่ให้ทางแสงสว่าง
เปลวไฟและไอแดดอันร้อนแรงแผดเผา

ในระหว่างนั้นพวกเรา
เตรียมพร้อมจะก้าวอย่าง
เพื่อสรรสร้างประชาชาติดีงาม
ณ ที่แห่งนี้ที่ถ่านไฟแห่งความหวังไม่มีวันดับสลาย
ที่ทุกความหวังถูกทำให้แน่นอนอย่างมั่นคงไม่สั่นคลอน

โอ้เหล่าบุรุษผู้ปกป้องศาสนา/เหล่าผู้กล้า/นักต่อสู้ในหนทางศาสนา
โอ้เหล่าสตรีผู้ปกป้องศาสนา/เหล่าผู้กล้า/นักต่อสู้ในหนทางศาสนา
เราละทิ้งยุคสมัยแห่งกลียุค
เพื่ออุ้มชูโครงการแห่งพระองค์

เพื่อให้เจ้าทั้งหลาย ร่วมสร้างโลกใหม่อิสลาม

3. เพลงอานาซีด Seorang Pembila ผู้ปกป้อง

ขับร้อง โดยเยาวชนวงอานาซีด Kumpulan Darussalam Lirik : Kumpulan
Darussalam

Se.....orang pembila
Punya karamat
Yang akan datang
Di karun ini

Seorang pembila

Punya karamat
Yang akan datang
Di karun ini

Padanya Jua di berikan berkat
Tiga darajat yang ia miliki
Khalifah mujahid dan mujtahid
Ia akan pasti tiba (ร้องประสานเสียง)

Seorang pembila
Punya karamat
Yang akan datang
Di karun ini

Padanya Jua di berikan berkat
Tiga darajat yang ia miliki
Khalifah mujahid dan mujtahid
Ia akan pasti tiba

(ร้องเดี่ยว) Kerana Rasul pun telah bersabda
Berita gembira untuk kita
Kedatangan nya
Mengubah dunia
Dari kegelapan kepada cahaya

(ร้องเดี่ยว) Dari penindasan
Kepada pembelaan
Dari Kejahatan
Kepada kebaikak
Dari Pecah-Belah
Kepada ukhuwah
Di waktu itu kezaliman
Kan musnah

(ร้องเดี่ยว) Ahli agama berjawatan rasmi
Perusak agama diatas nama agama
Meraka akan sedar diri

(ร้องเดี่ยว) Atau menerima hukuman Ilahi
Kerana kesalahan mereka (ประสานเสียงซ้ำ 1 รอบ)

(ร้องเดี่ยว) Di waktu dunia ini
Segalanya akan bersedak
Segala rahsia akan terbungkar
Tak dapat lagi berpura-pura
Kerana ia akan terjadi

Ia akan pasti tiba

(ร้องเดี่ยว) Kerana Rasul pun telah bersabda

Berita gembira untuk kita
Kedatangannya
Mengubah dunia
Dari kegelapan kepada cahaya

(ร้องเดี่ยว) Dari penindasan

Kepada pembelaan
Dari Kejahatan
Kepada kebaikak
Dari Pecah-Belah
Kepada ukhuwah
Di waktu itu kezaliman
Kan musnah

(ร้องเดี่ยว) Ahli agama berjawatan rasmi

Perusak agama diatas nama agama
Meraka akan sedar diri

(ร้องเดี่ยว) Atau menerima hukuman Ilahi

Kerana kesalahan mereka (ประสานเสียงซ้ำ 1 รอบ)

(ร้องเดี่ยว) Di waktu dunia ini

Segalanya akan bersubah
Segala rahsia akan terbungkar
Takan dapat lagi berpura-pura
Kerana ia akan terjadi
Ia akan pasti tiba

(ร้องเดี่ยว) Kerana Rasul pun telah bersabda

Berita gembira untuk kita
Kedatangannya
Mengubah dunia
Dari kegelapan kepada cahaya

(ร้องเดี่ยว) Dari penindasan

Kepada pembelaan
Dari Kejahatan
Kepada kebaikak
Dari Pecah-Belah
Kepada ukhuwah
Di waktu itu kezaliman
Kan musnah

(ร้องเดี่ยว) Ahli agama berjawatan rasmi
Perusak agama diatas nama agama
Meraka akan sedar diri

(ร้องเดี่ยว) Atau menerima hukuman Ilahi
Kerana kesalahan mereka (ประสานเสียงซ้ำ 1 รอบ)

(ประสานเสียง) Di waktu dunia ini
Segalanya akan bersubah
Segala rahsia akan terbungkar
Takan dapat lagi berpura-pura
Kerana ia akan terjadi
Ia akan pasti tiba
Ia akan.....pasti.....tiba.....

คำแปล และความหมายเพลงอานาซีต Seorang Pembila ผู้ปกป้อง โดยสรูป

ผู้ปกป้อง

มีความเป็นสิริมงคล

ที่กำลังจะปรากฏในศตวรรษนี้

แต่ท่าน (เขา) เท่านั้นที่ได้รับความเป็นสิริมงคล

ความเจริญรุ่งเรือง 3 ชั้นที่ได้รับ

คอลลีฟะฮ์ผู้ปกป้องศาสนาและชี้แนะแนวทาง

ท่านกำลังจะปรากฏอย่างแน่นอน

เพราะท่านศาสดาได้กล่าวไว้แล้วว่า

มีข่าวดีสำหรับพวกเราทั้งหลาย

การมาของท่านนั้น

จะเปลี่ยนแปลงโลกทั้งโลก

จากความมืดมนสู่แสงสว่าง

จากการถูกขี้ดและครอบครอง/ปกครอง

มาสู่การปกป้อง

จากสิ่งชั่วร้าย

สู่สิ่งที่ดีงาม

จากความแตกแยก

สู่การเป็นประชาชาติหนึ่งเดียว

ณ เวลานั้นเมื่อมาถึง

ความชั่วร้ายจะต้องสูญสิ้นมลายไป

เหล่าบรรดานักการศาสนาที่มีตำแหน่งอย่างเป็นทางการ

ผู้ทำให้ศาสนาเสื่อมเสียในนามของผู้เข้าใจศาสนา (อย่างไม่ต้องแก้)

คนเหล่านี้จะสำนึกตัว

หรือจะต้องถูกลงโทษ โดยพระองค์อัลลอฮ์ด้วยความผิดของเขาเอง

ในช่วงเวลาที่โลกนี้

ทุกอย่างจะเปลี่ยนแปลง

ความลับต่างๆ จะถูกเปิดเผย

ไม่สามารถจะละเลยหรือล้อเล่นได้อีกแล้ว

เพราะมันจะต้องเกิด

และมันจะต้องปรากฏ

4. เพลงอาเนาซิด Do'a Pagi บทขอพรยามเช้า

ขับร้อง โดยศิลปินเยาวชน วง Fiklis

Subuh telah tiba

Menerangi alam semesta

Mentari menjelma

Menerangi alam semesta

Mentari menjelma

Menyuluhhi bumi di dunia

Subuh telah tiba

Menyuluhhi bumi di dunia

Subuh telah tiba

Menerangi alam semesta

Mentari menjelma

Menyuluhhi bumi di dunia

Hari hari mengulangi

Menyuluhhi bumi di dunia

Hari hai mengulangi begitu juga

Tetapi manusia begitu

Tidak menyedarinya

Begitulah ciptaan
Tuhan yang Maha Esa

Bersyukurlah
Tuhan yang Maha Esa

Berdo`a lah kita
Di atas pemberiannya

Berdo`a lah kita
Di waktu pagi
Dengan apa yang di ajari oleh Nabi
Semoga hidup kita berkati
Ajari oleh Nabi
Semoga hidup kita di berkati
Dari Ilahi..... Dari Ilahi.....

(Asbahna waasbahal Mukulilah)
Dari Ilahi..... (Asbahna waasbahal Mukulilah)

คำแปลโดยสรุปเพลงอานาซีด Do'a Pagi วง Fiklis

รุ่งเช้าได้มาเยือน
ส่องสว่างไปทั่วพิภพ
อาทิตย์สาดส่องประกาย
ส่องสว่างไปทั่วพิภพ
อาทิตย์สาดส่องประกาย
สาดแสงส่องผืนดินบนพิภพ
รุ่งเช้าได้มาเยือน
ส่องสว่างไปทั่วพิภพ

ส่องสว่างทั่วพื้นพิภพ
ดวงตะวันฉายแสง
สาดส่องพื้นปฐพีในโลกหล้า
วันแล้ววันเล่าหมุนเวียนเปลี่ยนผ่าน
สาดแสงส่องพื้นปฐพีในโลกหล้า
วันแล้ววันเล่า สับเปลี่ยนเวียน ไปเช่นนั้นเสมอมา

แต่มนุษย์นั้น

มักไม่สำนึกตัว

สิ่งนั้นแหละ คือ สิ่งที่ถูกสร้าง

พระผู้เป็นเจ้าผู้ยิ่งใหญ่

จงขอบคุณ

พระผู้เป็นเจ้าผู้ยิ่งใหญ่

มาเถอะเรามาพร้อมขอพร

ภายใต้การประทานของพระองค์

มาเถอะเรามาพร้อมขอพร

ในยามเช้า

ด้วยสิ่งที่ท่านศาสดาสอนสั่ง

ในช่วงที่เรามีชีวิตอยู่.....

สิ่งที่ท่านศาสดาสอนสั่ง

จากพระผู้เป็นเจ้า.....จากพระผู้เป็นเจ้า.....

(คุอายามเช้าเป็นภาษาอาหรับ) (Asbahna waasbahal Mukulilah)